

GA - 118

РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

НОВОТО ПОЯВЯВАНЕ
НА
ХРИСТОС
В ЕТЕРНИЯ СВЯТ

част I

13 ЛЕКЦИИ

1910 г. и 1917 г.

превод от английски: ВЕРА ГЮЛГЕЛИЕВА

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

Изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – сканирано от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Част I

	СТР.
1. ВЪВЕДЕНИЕ НА АМЕРИКАНСКИЯ ИЗДАТЕЛ.....	3
2. ПЪРВА ЛЕКЦИЯ Карлсруе, 25. 1. 1910.....	4
Събитието появяване на Христос в етерния свят.	
3. ВТОРА ЛЕКЦИЯ Хайделберг, 27. 1. 1910.....	23
Духвната Наука като подготовка за нова етерно зрение.	
4. ТРЕТА ЛЕКЦИЯ Колон, 27. 2. 1910.....	39
Будизъм и Павловото Християнство.	
5. ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ Щутгарт, 5. 3. 1910.....	43
Мистериите на Вселената: Комети и Луната.	
6. ПЕТА ЛЕКЦИЯ Щутгарт, 3. 3. 1910.....	56
Новото появяване на Христос в етера.	
7. ШЕСТА ЛЕКЦИЯ Мюнхен, 15. 3. 1910.....	71
Проповедта на планината.	
8. СЕДМА ЛЕКЦИЯ Палермо, 18. 4. 1910.....	81
Връщането на Христос.	

ВЪВЕДЕНИЕ ОТ АМЕРИКАНСКИЯ ИЗДАТЕЛ

През първата половина на 1910 г. Рудолф Щайнер държи лекции, като отбелязват едно ново развитие в движението на Духовната Наука по-късно известна като Антропософия, основана в началото на века.

Преди това той многократно бе говорил за зората на Периода на светлината 1899 г., който следва след един период на духовна тъмнина, известен като Кали Юга, който бе траел 5000 г. И сега през 1910 г. бе прибавено едно ново измерение, че постепенно да настъпи промяна на съзнанието на отношението на човека към Христос.

В лекциите от 1910 г., публикувани тук заедно за първи път на английски, Рудолф Щайнер, пътувайки от Скандинавия през по-главните градове на Германия до Рим и Палермо и връщайки се в Хамбург през Хановер бе говорил на малки групи от подготвени слушатели относно идващото появяване на Христос в етерния, жизнен елемент на земята. В началото той ще бъде виждан само от малцина, ала с напредване на века все повече и повече човешки същества ще Го виждат и Той ще дава утешение и сила на хората. Щайнер специално указва на периода между 1930 и 1940 г. /също споменава 1950 г./ в това отношение. Годишите 1933 и 1935 са специално подчертани в някои лекции - години, които по-късно отбелязаха началото на събития, предшествуващи: Втората световна война, която доведе до ужасяващи страдания за безброй човешки същества. Щайнер обаче бе предупредил, че противодействащи сили ще конспирират. За да затъмнят съзнанието на човечеството, така че второто идване на Христос, Неговото появяване в етера, да мине незабелязано. Той предсказа също, че силни усилия ще бъдат правени от страна на някои групи да прокламират фалшиви месии, към които хората ще се тълпят, убедени, че Христос би могъл в наше време да се яви във физическа форма. В четирите лекции от 1917 г., включени също в тази книга са описани различни други окултни усилия за затъмняване на новото откровение на Христос.

Главното в настоящите лекции - включващи Щайнеровата ключова лекция от 1911 г. "Етеризация на кръвта" - лежи в това, че подпомага издигането на индивидуалното съзнание на онези души търсещи да открият новото Христово събитие през нашия век. Това означава да се научат да разбират и преживяват етерния свят, една свръхсетивна сфера самата граница с физическото, проникваща всички царства на природата и човешките същества даваща живота с животодателен елемент. Тази етерна област е, където Христос сега живее достъпен за цялото човечество.

Макар, че това което Рудолф Щайнер излага с толкова разнообразие и силни образи в тези лекции да е резултат на действително духовно виж-

дане, Новият Завет също съдържа известно добре известни пророчески пасажи, отнасящи се до второто идване на Христос и до неговото духовно съзнание, което ще се зазори във бъдеще. В началото на Деяния на Апостолите, написани от Лука, ученик на апостол Павел, се описва събитието на Възнесение. Разказва се как Христос изчезнал в облаците и така както Той изчезнал от погледа на Апостолите в тази въздушна, изпълнена с вода дреха на земята, от която всички неща получават своя живот, така от облаците Той отново ще се появи. /Деяния:1/.

В няколко от тези лекции Рудолф Щайнер споменава преживяването на Савел /по-късно Павел/, който, като преминал пустинята, приближавал портите на Дамаск. Без да познавал Христос, Павел внезапно преживял в духа Неговото силно присъствие чрез светлината, словото и пълнотата на Неговото същество. Това събитие на посвещение - необикновено за онова време - сега в зазоряващия се период на Светлина, така казва Щайнер, все повече и повече ще се разпространява. Следователно Павел може да се счита за предшественик на една нова форма на съзнание за духовния свят. В заключение ще споменем, че първите осем лекции, обемащи периода от януари до Великден 1910 г., бяха последвани от написването и премиерата на първата от четирите Мистерийни драми на Рудолф Щайнер "Портата на посвещение", представена през август същата година в Мюнхен. В първата сцена на тази мистерийна драма Теодора обявява в артистична форма приближаващото се явяване на Христос в етера, което не ще зависи от вяра, а по-скоро от новоспечелено, изпълнено със светлина духовно виждане.

Читателите, които търсят подновяване на своето дейно отношение към Христовото Същество, ще намерят в тези лекции онова, което им е необходимо.

Рене Куеридо /Rene. M. Querido/

ПЪРВА ЛЕКЦИЯ

СЪБИТИЕТО ПОЯВЯВАНЕ НА ХРИСТОС В ЕТЕРНА СВЯТ

Карлсруе, 25. 1. 1910 г.

Когато човек, който за известно време се е занимавал с мирогледа на Духовната Наука, оставя различните мисли, идеи и знанието които той е придобил, да му въздействуват, това знание го подтиква към множество въпроси. Наистина човек се развива като духовен учен чрез асоцииране на такива въпроси - които всъщност са въпроса на усещането, чувството и характера, накъсо, въпроси на живота - с идеите на Духовната наука. Тези идеи не служат само, за да задоволят нашето теоретично или научно любопитство. По-скоро те изясняват загадките на живота, тайните на съществуването. Наистина тези мисли и идеи стават действително пло-

доносни за нас когато ние не само мислим, чувствуваме и усещаме тяхното съдържание и значение, но и когато, под тяхно влияние, се научаваме да гледаме по-различно на света около себе си. Тези идеи трябва да ни проникнат с топлина; те би трябвало да станат в нас импулси, сили на чувството и ума. Това те все повече и повече правят, когато отговорите, които получаваме на някои въпроса отново ни довеждат до нови въпроси, когато биваме водени от въпрос до отговор, а отговорът ни довежда до по-нататъшни въпроси и т.н. По този начин ние напредваме в духовното знание и в духовния живот.

Ще мине още известно време, преди да стане възможно да разкрия в публични лекции по-интимните страни на духовния живот пред съвременното човечество, но приближава времето, когато по-интимните въпроси могат да се разискват вътре в нашите групи. Във връзка с това, непрекъснато навярно ще се случва, щото новите членове на Антропософското Общество да бъдат озадачени от едно или друго нещо, а може и да бъдат блокирани. Ние обаче никога не бихме напреднали в нашата работа, ако не достигнем до разискване на по-интимните въпроси на живота, осветени от дълбините на духовно-научното изследване и знание. Днес следователно - макар че могат да възникнат криворазбирания от страна на онези от вас, които сте се потопили в духовния живот сравнително от скоро време - ние отново ще доведем пред душите си някои от по-интимните факти на духовното знание.

Без съмнение един многозначителен въпрос възниква пред нас, когато не само абстрактно разглеждаме идеята за прераждането, за повтарящите се земни животи, но когато вместо това разрешим на себе си замислено да потънем в този факт на духовния живот. Тогава чрез отговора, дадени ни за прераждането, което доставя толкова ценни плодове за нашия живот, от своя страна ще възникнат нови въпроси. Може например да зададем следният въпрос: Ако едно лице живее на земята повече от веднъж, ако то се връща отново и отново в нови възплъщения, какво е по-дълбокото значение на това повтарящо се преминаване през живота? Като правило, на това се отговаря, че ние без съмнение по този начин се изкачваме все по-високо и като преживяваме в по-късни земни животи плодовете от предишните животи, в края на краищата се усъвършенствуваме. Това обаче все още представлява твърде общо, абстрактно мнение. Само чрез познание за цялото значение на земния живот, можем да проникнем и в знанието на повтарящите се животи на земята. Ако например нашата земя не би се променяла, ако човек непрекъснато се връща към една земя, която по същината си остава винаги същата, то тогава твърде малко ще може да се научи чрез последователните възплъщения

или прераждания. Напротив истинското значение за нас е във факта, че всяко от тези прераждания на земята ни дава нови полета за учене и опитност. Това не е толкова очебиещо за къси периоди, но ако прегледаме големи отсечки от време както сме в състояние да правим това чрез Духовната Наука, веднага става ясно, че епохите на нашата земя възприемат доста по-различни форми и че ние непрекъснато сме поставени пред нови опитности. Тук обаче трябва да осъзнаем и нещо друго. Трябва да имаме на ум тези промени в живота и на самата земя, защото ако занемарим нещо, което би трябвало да научим, нещо, което би трябвало да бъде преживяно през известна епоха на нашата земна еволюция, то тогава, макар че ще се върнем отново в едно ново прераждане, нещо ще сме напълно загубили; не ще сме успели да разрешим да потече вътре в нас нещо, което е трябвало да позволим да стане през предшестващата епоха. В резултат на това ние не ще бъдем в състояние през следващия период да използваме нашите енергии и способности по правилен начин.

Говорейки все още общо, човек може да каже, че през нашето време нещо е възможно на земята почти навсякъде по земното кълбо, което не е било възможно например през предишните въплъщения на хората, които живеят понастоящем. Може да звучи странно, но този факт все пак е от определено, всъщност от огромно значение. В настоящето въплъщение е възможно за известно число лица да дойдат до Духовната Наука, т.е. да си направят такива заключения за духовното изследване, каквито могат да се направят днес в полето на Духовната Наука. Разбира се, може да се счита, че е от твърде малко значение това, че няколко души са се събрали и разрешават откритията на духовното изследване да потекат в тях. Тези обаче, които намират това за не особено важно, не разбират никак значението на прераждането, и на факта, че човек може да поеме нещо само през дадено въплъщение. И ако не успее да го приеме, то го пропуска напълно и това нещо ще му липсва през следващите въплъщения.

Преди всичко трябва да подчертаем, че онова което научаваме днес чрез Духовната Наука се свързва с душите ни и отново ще го донесем със себе си, когато слезем през следващото въплъщение.

Днес ще се постарам да разберем какво означава това за нашите души. Заради това трябва да свържем заедно много факти от духовния живот, които повече или по-малко са нови или дори напълно неизвестни за вас, с много от онова, което вече знаете от други лекции и от прочетеното. В началото ще трябва да се върнем до по-ранни периоди в еволюцията на човечеството. Често сме поглеждали назад към по-ранни периоди на на-

шата земна еволюция. Споменаваха сме, че сега живеем в петия период след голямата Атлантска катастрофа. Този петти период бе предшествуван от четвърти или Гръко-Латински период, през който гръцкия и латинския народ развиваха главните идеи и чувства за земната воля. Той от своя страна бе предшествуван от третия или Египто-Халдео-Вавилонно-Асирийския период, а той от древния Персийски, който пък следваше след Древно Индуския. Ако се задълбаем по-навътре в древността идваме до великата Атлантска катастрофа, която разруши древния континент Атлантида, който някога се разпростираше на мястото, където днес лежи Атлантическия океан. Този катаклизъм постепенно погълна континента и чрез това даде настоящото изображение на нашата твърда земя. Ако отидем още по-назад идваме до още по-ранни периоди, които са съществували преди Атлантската катастрофа; стигаме до онези цивилизации и условия на живот, които се развили върху този Атлантски континент, цивилизацията на Атлантските раси. И даже още по-ранни условия предшествуват тях.

Ако човек приеме онова, което историята ни разказва - а тя наистина не отива много далеч назад - може много лесно да повярва /макар че това, дори и по отношение на по-кратки периоди от време, е напълно неоснователно вярване/, че нещата на земята са били винаги такива, каквито са сега. Това обаче съвсем не е така. Напротив, условията върху нашата земя са се променили основно, а и душевните условия на човешките същества също са се променили до голяма степен. Душите на лицата, които седят тук, са били възплътени през всеки от тези древни периоди в тела, които са били в унисон с различните епохи и те са абсорбирали онова, което е могло да бъде абсорбирало през онези периоди на земната еволюция. При всяко следващо възплъщение следователно душата е развивала нови способности. Нашите души са били напълно други от това, което са днес - може би не така подчертано различни по време на Гръко-Латинския период, но през стария Персийски период те са се много различавали от това, което са днес, а още повече от това, което са били в Древния Индуски период. През онези древни периоди нашите души са били надарени със съвсем по-различни способности и са живели в съвсем различни условия. Днес следователно, за да можем ясно да се разбираме по отношение на онова, което следва, ще извикаме пред умствените ни очи, колкото е възможно по-отчетливо, природата на нашите души през епохата да речем - така че да боравим с нещо от значение - след Атлантската катастрофа, когато те са били възплътени в тела, които са били възможни на земята само през първата Индуска цивилизация.

Тази първа Индуска цивилизация е имала стойност само в Индия. По онова време индуският народ е бил само по-напредналия, по-важния, но цивилизацията на цялата земя извличала своите характерни качества от онова, което водачите внедрявали в древните индуси.

Ако разгледаме нашите души такава, каквито те са били по онова време, трябва първо да кажем, че този вид знание, което човешките същества имат днес, е било абсолютно невъзможно. По онова време не е имало така ясно разграничено съзнание за себе, никакво ясно определено Аз-съзнание. Вече човешките същества бяха схванали, че те са Азове. Наистина Азът вече съществуваше като енергия в човешките същества, ала знание за Аза е нещо съвсем различно от енергията на Аза, от неговата ефективност. Човешките същества все още нямаха такъв интимен вътрешен живот, какъвто имат сега. Вместо това те са притежавали напълно различни качества например онова качество, което често сме наричали древното мъгляво ясновидство.

Когато разглеждаме човешката душа, каквато тя е била през деня в онзи период, откриваме, че тя фактически не е усещала себе си да е един Аз; вместо това човекът е усещал себе си да е член на своето племе, на своя народ. Така както ръката е член на тялото, така отделното Аз представляваше, като член, цялото общество формирано от племето, от народа. Човекът все още не възприемаше себе си като едно индивидуално Аз, както прави това днес; племенното Аз, народностното Аз е било това, върху което той е съсредоточавал своето внимание. Така човек е живял през деня без да е осъзнавал ясно, че е човешко същество. Обаче когато настъпвала вечер и човекът е заспивал, съзнанието не е било напълно затъмнено, както е днес, но вместо това по време на сън душата е била в състояние да възприема духовни факти. Така човекът е възприемал от заобикалящата го среда например факти, за които съвременните сънища са само сянка - духовни събития, духовни факти, за които съвременните сънища като правило не са вече истинско изображение. Такива са били възприятията на човешкото същество по онова време, така че хората са знаели, че съществува един духовен свят. За тях духовният свят е бил реалност, не посредством някакъв вид логика, нито посредством нещо, което е изисквало доказателства, а просто защото всяка нощ те са се намирили вътре в духовния свят, макар само с мъгляво и сънноподобно съзнание.

Това Обаче не е същественото нещо. Освен състоянията на сън и будност имало е също междинни състояния, през които човешкото същество е било нито напълно заспало, нито напълно будно. По такова време Аз-съзнанието намалявало даже още повече, отколкото през деня, ала

същевременно възприятието на духовните събития, онова сънноподобно ясновидство, ставало съществено по-силно, отколкото през нощта. Така имало е междинни състояния, в които на човешките същества наистина им липсвало съзнание за себе, но при които те били надарени с ясновидство.

В такива състояния човешкото същество е било като в транс, така че не е знаело нищо за себе си. Човекът не е бил в състояние тогава да каже "Аз съм един човек", ала ясно е знаел "Аз съм член на един духовен свят, в който съм в състояние да възприемам; аз зная, че има един духовен свят". Това са били опитностите на човешките души през онова време и това съзнание, този живот в духовния свят, е било много по-ясно дори и през Атлантския период - твърде много по-ясен. Като разглеждаме това следователно гледаме към една древна ера на мъгляво сънноподобно ясновидство на нашите души, което постепенно намаля в течение на човешката еволюция.

Ако бяхме останали на степената на това древно сънноподобно ясновидство, нямаше да можем да придобием индивидуалното Аз-съзнание, което имаме днес. Не бихме могли да знаем никога, че ние сме човешки същества. Необходимо бе да загубим това осъзнаване на духовния свят, за да го заменим с Аз-съзнанието. В бъдеще ние ще имаме едновременно и двете. Докато поддържахме нашето Аз-съзнание, ние всички отново ще придобием едно пълно ясновидство, което днес е възможно само за онези, които премине пътя на посвещение. В бъдеще всеки човек ще бъде в състояние отново да вижда в духовния свят и едновременно да усеща себе си човешко същество, едно Аз.

Представете си това, което е станало, душата е преминала от възплъщение към възплъщение. Отначало тя е била ясновиждаща; постепенното осъзнаване на Аза става все по-ясно и с него идва възможността за формиране собствени преценки. Дотогава докато човек все още вижда ясно-виждащо в духовния свят и не се усеща, да е един Аз, не е възможно да си формира преценки, да съчетава мисли. Способността да се формират преценки постепенно възниква, но в замяна на старото ясновидство, което намалява с всяко следващо възплъщение. Човекът все по-малко и по-малко пребивава в онези състояния, при които е могъл да вижда духовния свят. Вместо това той се аклиматизира към физическата област, култивира логическо мислене и усеща себе си едно Аз, следователно ясновидството постепенно изчезва. И тогава човешкото същество започва да възприема външния свят и все повече и повече се привързва към него, но неговата връзка с духовния свят става все по-слаба. Може следователно да се каже, че в далечното минало човек е бил един вид ду-

ховно същество, защото той се е свързвал пряко с други духовни същества, бил е техен другар, така да се каже; той усещал, че принадлежи към други духовни същества, към които днес вече той не може да се обръща чрез нормалните си сетива. Както ние знаем, днес също има, отвъд непосредствения свят, който ни заобикаля, други духовни светове, населени от други духовни същества, но съвременният човек не може да вижда в тези със своето обикновено съзнание. Преди обаче той е живял в тях, както по време на сънното си съзнание през нощта, а в онова междинно състояние, за което говорих. Той е живял в духовния свят и е общувал с тези други същества. Това нормално вече не може да става. Човекът, така да се каже, е изхвърлен от своя дом, духовния свят, и с всяко ново възплъщение той все повече и повече се установява в света на земята долу.

В светилищата на духовния живот и в онези полета на знание и наука, с които такава неща все още се знаеха, винаги се е взимало в предвид, че нашите възплъщения са преминали през тези различни земни периоди. Гледало се е назад към един съвсем древен период, дори преди Атлантската катастрофа, когато човешките същества са живели в пряк контакт с боговете или духовете и когато те естествено са имали съвсем различни чувства и усещания. Може да си представите, че човешката душа трябва да е имала съвсем по-различни усещания през време, когато тя е знаела сигурно, че може да се отнесе към висшите същества и е осъзнавала себе си като член на този висш свят. По този начин тя е могла да се научи да чувствава и усеща съвсем по-различно.

Като разгледате тези факти, може да си представите, че ние днес можем да се научим да говорим и да мислим само, ако растем сред хора, защото тези качества могат да бъдат придобити само всред човешки същества. Ако едно дете би било оставено върху някой самотен остров и би израснало там, при липса на връзка с човешки същества не ще може да придобие способностите за мислене и говорене. Така ние виждаме, че начинът, по който всяко същество се развива зависи отчасти от вида същества, всред които то живее и узрява. Този факт действа върху еволюцията. Това може да наблюдавате и всред животните. Известно е, че кучета, извадени от общуване с човешки същества в място, където те не срещат никакво човешко същество, фактически забравят как да лаят. И като правило потомците на такива кучета изобщо не са в състояние, да лаят. Нещо зависи от това, дали едно същество израства и живее всред един вид същества или друг вид. Следователно може да си представите, че има разлика между това, дали вие живеете на физическото поле всред съвременни човешки същества или дали вие - същите души - сте живели

по-рано всред духовни същества в един духовен свят, в който повече не може да се проникне днес чрез нормално виждане. По онова време душата по-различно се е развивала; човешкото същество е имало у себе си по-различни импулси, когато е живяло всред богове. Човешкото същество развива друг вид импулс всред хора и друг вид, когато живее с боговете.

Висшето знание винаги е знаело това, такова едно знание винаги е гледало назад към онова време, когато човешките същества са били в пряко общуване с божествено-духовни същества, поради което душата се е усещала да принадлежи на божествено-духовния свят. Това обаче също е пораждало енергии и импулси в душата, които са били божествено-духовни в един напълно по-различен смисъл от енергиите днес. По онова време, когато душата все още е действувала по такъв начин, че се е усещала част от висшия свят, една воля е говорила от тази душа, която също е била извлечена от божествено-духовния свят. Може да се каже, че тази воля е била *вдъхновена*, защото душата живяла всред богове. Този период, когато човекът все още е бил свързан с божествено-духовните същества, се нарича в древната мъдрост Златната Епоха или Крита Юга. Трябва да погледнем назад към едно време предшествуващо Атлантската катастрофа, за да открием по-голямата част на тази епоха.

След това е следвало време, когато човешките същества вече не са усещала своята връзка с духовния свят така силна, както през Крита Юга, когато те са усещали, че техните импулси все по-малко са били определени от тяхното общуване с боговете, когато, дори тяхното виждане относно духа и душата започва да става по-мъгляво. Обаче те са задържали спомена за това, че са живели с духовете и боговете. Това е било особено ясно в древния Индуски свят. Там те много лесно са говорили за Духовни неща; те са обръщали внимание на външния свят на физическото възприятие и все пак са осъзнавали илюзията или Майя в него, защото човешките същества от сравнително кратко време са имали тези физически възприятия.

Такова е било положението в Древна Индия. Душите в Древна Индия вече не са виждали самите богове, но все още са виждали духовни реалности и по-нисшите духовни същества. Висшите духовни същества все още са били видими за малцина, но едно живо общение с боговете е било замъглено дори и за тях. Волевите импулси от божествено-духовния свят вече са били спрени. Все още е било възможно обаче да се погледнат духовните реалности в специални състояния на съзнанието: по време на сън и по време на междинното състояние, за което вече говорихме. Най-важните реалности на духовния свят обаче, които преди са били

въпрос на опитност, са били вече станали нещо като знание за истината, нещо, което душата все още е знаела ясно, но което е имало въздействието само на знание, на истина. Действително човешките същества все още са били в духовния свят, ала тяхната сигурност за него е била по-малка в това по-късно време, отколкото преди. Това време с известно като Сребърната Епоха или Трета Юга.

След това е последвал период на възплъщения, през които човешкото виждане все повече и повече се е откъсвало от духовния свят, все повече и повече се е приспособявало към непосредствения външен свят на сетивата и съответно хората все по-здраво се окопавали, в този свят на сетивата. Този период, през който изниква вътрешното Аз-съзнание, съзнанието, че е човешко същество, с известен като Бронзовата Епоха или Двапара Юга. Макар че човешките същества вече нямали възвишеното пряко знание за духовния свят, принадлежащо на по-ранните периоди, поне нещо от духовния свят все още бе останало в човечеството изобщо. Може би това може да се опише като бъде сравнено с човешките съвременни същества, които, като станат стари, задържат нещо от радостта на младостта. Тя наистина е изчезнала, но след като веднъж са я изпитали, знаят я и могат да говорят за нея като за нещо, което някога е било познато също така душите от онова време все още са били до известна степен запознати с онова, което води до духовните светове. Това е същественото качество на Двапара Юга.

След това идва период, когото даже и това познание с духовните светове престава, когато, така да се каже, портите към духовния свят се затварят. След това вече човешкото виждане така се съсредоточава към външния свят на сетивата и към интелекта, който разработва сетивните впечатления, че човеците вече могат само да размишляват за духовния свят. Това е най-нисшата степен, чрез която нещо за духовния свят може да бъде узнато. Онова, което човешките същества вече фактически знаеха от собствен опит бе физическият, сетивен свят. Ако човешките същества желяеха да узнаят нещо за духовните неща, те трябваше да постигнат това чрез размисъл. Това е периодът, когато човешките същества станаха най-недуховни и следователно най-привързани, най-вкоренени в света на сетивата. Това беше необходимо, за да може съзнанието за себе постепенно да достигне върха на своята еволюция, тъй като само чрез здравото противопоставяне на външния свят човекът можеше да се научи да различи себе си от света и да се усети като индивидуално същество. Този последен период се нарича Кали Юга, или Тъмният век. Искам също да подчертая, че тези изрази могат също тъй да бъдат използвани за обозначаване и на още по-обширни епохи. Определението

за Крита Юга например може да бъде приложено към един много по-обширен период, тъй като преди съществуването даже на Златния Век човешкото същество е участвувало чрез опит в още по-висши духовни сфери; следователно всички тези още по-ранни периоди могат да бъдат включени в термина "Златен Век". Ако човек е умерен, така да се каже, в твърденията си обаче, ако е доволен от онази мярка на духовна опитност, която току-що описахме, възможно е да се разпредели по описания вече начин онова, което се бе случило в миналото. Определени периоди от време могат да бъдат преписани на всички такива ери. Наистина еволюцията се движи напред бавно, по постепенно издигащи се стъпала, но има известни граници, за които можем да кажем, че преди това такова едно нещо е било първоначално вярно, а след това някое друго състояние на живота и на съзнанието е преобладавало. Според това можем да пресметнем, че в смисъла, в който най-напред употребихме термина Кали Юга е започнала приблизително в годината 3101 пр. Хр. Така виждаме, че нашите души са се появявали многократно на земята в нови възплъщения, през които човешкото виждане все повече е било затваряно за духовния свят и все повече ограничавано само във външния свят на сетивата. Така виждаме, че нашите души при всяко ново възплъщение фактически идват и в нови условия, от които нещо ново може винаги да се научи. Онова, което ние можем да спечелим от Кали Юга, е възможността да се установим здраво в нашето Аз-съзнание. Това преди не е било възможно, защото човешкото същество първо е трябвало да абсорбира Аза в себе си.

Когато душите са занемарили в дадено възплъщение да научат онова, което съответната епоха предлага, много трудно е в друга епоха това знание да се придобие. В такъв случай те трябва да чакат много дълго време, преди да стане възможно да наваксат загубеното, но по-добре да не разчитаме на тази възможност. Следователно нека да помним, че нещо съществено стана по времето, когато портите към духовния свят бяха яко затворени. Това бе периодът, през който работи Йоан Кръстителят, както и Христос. Съществено бе за онова време, което иначе бе свидетел на изминаването на 3100 години от тъмната епоха, щото хората, живеещи тогава да са се били прераждали няколко пъти или поне веднъж или два пъти през време на тази Тъмна Епоха. Аз-съзнанието стабилно се бе установило, споменът за духовния свят вече е бил изпарен и ако човешките същества са искали да не загубят всякаква връзка с духовния свят, те е трябвало да се научат да преживяват духовното вътре в Аза си. Те е трябвало да развият Аза по такъв начин, че този Аз, вътре в своето вътрешно същество, поне да бъде сигурен, че има един духовен свят, че

човек принадлежи на този духовен свят и че има също и висши духовни същества. Азът е трябвало да направи себе си способен вътрешно да почувствува, да вярва в духовния свят.

Ако по времето на Христос Исус някой е трябвало да изрази онова, което действително е било истината през онзи период, той е могъл да каже: "Някога човешките същества са били в състояние да преживяват царството небесно извън техните собствени Азове, в онези духовни пространства те са влизали, когато са излизали от собствените си нисши себета. Човешкото същество е трябвало да изживява царството небесно, духовния свят на разстояние от Аза. Това царство небесно вече не може да бъде преживявано човешкото същество вече толкова много е променено, че Азът трябва да преживява това царство вътре у себе си. Царството небесно толкова се е придвижило до човека вече, че то работи вътре в самия Аз. Йоан Кръстителят обяви това на човечеството, като казваше: "Царството Божие е дошло", ще рече приближава Аза. Преди то е могло да бъде открито или намирано вън от човека, а сега човек трябва в самата сърцевина на своето същество, в Аза да обхване царството небесно, което се е приближило.

Точно защото в този Тъмен Век, в Кали Юга човек не е бил вече в състояние да излезе от света на сетивата и да влезе в духовния свят, божественото същество, Христос, е трябвало да слезе във физическия, сетивния свят. Това е причината, поради която Христос трябваше да слезе в плът, Исус от Назарет, та като виждат живота и делата на Христос на физическата земя, човешките същества във физически тела да могат да придобият връзка с царството небесно, с духовния свят. Периодът, през който Христос бе вървял по земята следователно спада в средата на Кали Юга, на Тъмния Век, когато човешките същества, които са разбрали своето време и не са живели по тъп и неосветен начин са могли да кажат на себе си: "Необходимо е, щото Бог да слезе сред човешките същества, за да може връзката с духовния свят, която е загубена, да бъде отново възстановена".

Ако по онова време не е имало човешки същества, способни да разберат това, способни да установят дейна душевна връзка с Христос, всяка човешка връзка с духовния свят постепенно е щяла да бъде загубена и човешките същества нямаше да са приели в своите Азове връзката с царството небесно. Ако всички човешки същества, живели в онова критично време са настоявали да останат в тъмнина, можело е това забележително събитие да премине покрай тях незабелязано. Тогава човешките души са щели да изсъхнат, запустели и изродени. Наистина и без Христос за известно време те щяха да продължат да се вълпятват, но те нямаше да

бъдат в състояние да внедрят в своите Азове, онова, което е необходимо, за да възстановят своята връзка с царството небесно, можело е да се случи щото събитието на появяването на Христос на земята да бъде пренебрегнато от всички, така както то бе преминало незабелязано, например, от жителите на Рим. Всред тях се казвало: "Някъде в една мръсна странична улица живее една странна секта от ужасни хора и всред тях живее един противен дух, който се нарича Исус от Назарет и който проповядва на хората, подтиквайки ги към всевъзможни ужасни, гнусни дела. Това е, което знаеха за Христос в Рим през известен период! Вие навярно също знаете, че великият римски историк Тацит Го описва по такъв някакъв начин около стотина години след събитията в Палестина. Наистина вярно е, че не всеки е осъзнавал, че нещо с изключителна важност бе станало, едно събитие, което, удряйки в свръхсетивната тъмнина като божествена светлина, бе в състояние да преведе човешките същества през Кали Юга! На човечеството бе дадена, възможността за понататъшна еволюция чрез факта, че е имало известни души, които са разбрали онзи момент във времето, които са знаели какво е означавало това, че Христос бе вървял по земята.

Ако бихте представили себе си за момент в оня период, тогава лесно бихте могли да кажете: "Да, твърде възможно бе да се живее по онова време и все пак да не се знае нищо за появяването на Христос Исус на физическото поле! Възможно бе да се живее на земята без човек да поеме в съзнанието си това най-забележително събитие". Не е ли възможно също и днес да става нещо от безкрайна важност и човешките същества да не го поемат в съзнанието си? Може би нещо от огромна важност става в света, става точно сега, за което нашите съвременници нямат и понятие. И това е наистина така. Нещо извънредно важно става, което е видимо обаче само за духовното зрение. Много се говори за преходни периоди. Ние наистина живеем в такъв един и той е монументален.

Важното е, че ние живеем точно във времето, когато се е свършил периодът на Тъмния Век и току-що започва една нова епоха, през която човешките същества бавно и постепенно ще започнат да развиват нови способности и през която човешките души постепенно ще се променят.

Не е много чудно, че повечето човешки същества не осъзнават това като имаме предвид, че повечето човешки същества също така не успяха да забележат Христовото Събитие в началото на нашата епоха. Кали Юга свърши през 1899 г.; сега трябва да се приспособим към една нова епоха. Това, което започва понастоящем бавно ще подготви човечеството за нови душевни качества.

Първите белези за тези нови душевни способности ще започнат да се

появяват сравнително бързо в изолирани души. Те ще станат по-ясни в средата на четвъртото десетилетие на този век, някъде между 1930, 1940 г. Годините 1933, 1935 и 1937 ще бъдат особено значителни. Способности, които сега са твърде необикновени за човешките същества, тогава ще започнат да се проявяват като естествени способности. По това време големи промени ще станат и Библейски пророчества ще се изпълнят. Всичко ще се промени за душите, които пребивават на земята, а също и за онези които вече не са във физическо тяло. Независимо от това къде се намират, душите ще имат напълно нови способности. Всичко се променя, но най-значителното събитие на нашето време е дълбока, решителна промяна в душевните способности на човека.

Кали Юга е свършила и човешките души вече започват да развиват нови способности, способности, които - затова че това е точно целта на епохата - ще накарат душите като че от самото себе си да проявят известни ясновидски сили, които по необходимост бяха потопени в несъзнателното през Кали Юга. Ще има някои души, които ще имат изключителната опитност да притежават Аз-съзнание и същевременно и чувството, че живеят в друг свят, съществено напълно по-различен свят от онзи, тяхното обикновено съзнание. Това ще изглежда мъгляво, неясно предусещане като че ли някой роден сляп е бил опериран и зрението му е възстановено. Чрез онова, което ние наричаме езотерично обучение тези ясновидски способности ще бъдат много по-бързо придобивани, но поради това че човечеството прогресира те ще се появяват, поне като наченки в най-елементарните степени в естественото протичане на човешката еволюция.

Лесно може да се случи през нашата епоха /наистина много по-лесно, отколкото когато и да било преди/ щото човешки същества да не могат да разберат такова едно събитие, което е от най-голямо значение за човечеството. Възможно е хората да не схванат, че такова едно нещо е фактически поглед в духовния свят, макар все още мъгляв и неясен. Твърде е възможно например да има толкова много злина, толкова голям материализъм на земята, че болшинството от човечеството да не прояви ни най-малко разбиране, но ще сметнат тези хора, които имат това ясновидство за глупаци и ще ги затварят в лудници заедно с други, чиито души са се развили по объркан начин. Тази епоха би могла да премине покрай човечеството, без да бъде отбелязана, макар че и в нашият век прозвучава днес, така както Йоан Кръстителят, като предтеча на Христос, а и Самият Христос някога нададоха вик: Приближава нова епоха, в която душите на човешките същества трябва да направят стъпка нагоре към царството небесно!

Лесно може да се случи, щото това велико събитие да премине без да разберат човешките същества. Ако тогава в годините между 1930 и 1940, материалистите биха триумфирали и казали. "Да, наистина имаше число глупаци, но никакъв белег няма от великите събития, които се очакваха", това не ще омаловажи, което сме казали. Ако те бяха триумфирали обаче и ако човечеството напълно не забележи тези събития, ще бъде голямо нещастие. Дори ако те не биха били в състояние да възприемат великото събитие, което може да стане, то все пак ще стане.

Събитието, за което говорим е, че човешките същества могат да придобият новата способност за виждане в етерната област - в началото само някои отделни човешки същества, последвани постепенно от други, тъй като човечеството ще има 2500 г., през които да развива все повече тези способности. Човешките същества не трябва да пропуснат възможността, предлагана им през този период. Да се пропусне ще бъде голямо нещастие и човечеството ще трябва да изчака до по-късно време, за да навакса загубата, за да може в края на краищата да развие тази способност. Тази способност ще даде възможност на човешките същества да видят в заобикалящата ги среда нещо от етерния свят, което досега те нормално не са били в състояние да виждат. Човешките същества сега виждат само човешкото физическо тяло; и тогава обаче ще са в състояние да виждат и етерното тяло, поне като мъгляв образ, а също да преживяват отношението на всички по-дълбоки събития в етерния свят. Човекът ще има картини и предчувствия за събития в духовния свят и ще открие, че такива събития стават на физическия план след 3 или 4 дни. Той ще вижда известни неща в етерни картини и ще знае, че утре или след няколко дни това или онова ще стане.

Такива промени ще станат в човешките душевни способности, които в резултат ще дадат онова, което може да бъде описано като етерно виждане. И Кой е свързан с този факт? Онова същество, което ние наричаме Христос, Който се появи на Земята в плът в началото на нашата епоха. Той никога не ще дойде отново във физическо тяло, това събитие беше единствено по рода си. Обаче Христос ще се върне в една етерна форма през периода, за който ние говорим. Тогава човешките същества ще се научат да виждат Христос, тъй като чрез това етерно виждане те ще израснат към Него, Който повече не слиза във физическо тяло, а само в етерно тяло. Следователно необходимо е за човешките същества да израснат нагоре към едно възприемане на Христос, защото Христос казва истината когато каза: "Аз съм с вас винаги, дори до края на земята". Той е тук; Той е в нашия духовен свят и онези, които са специално благословени могат да Го виждат винаги в този духовно-етерен свят.

Апостол Павел чрез такова едно виждане бе убеден при събитието към Дамаск. Същото това етерно зрение ще бъде култивирано като естествена способност от индивидуалните личности. Преживяването на случката в Дамаск, на едно Павлово събитие, ще бъде все повече и повече възможно за човешките същества през идващия период.

Така ние възприемаме Духовната наука в един напълно различен смисъл научаваме, че тя ни налага огромна отговорност, тъй като е подготовка за конкретното преживяване на новопоявяването на Христос. Христос ще се появи отново поради това, че човешките същества ще се издигнат към Него чрез етерно зрение. Когато схванем това Духовната наука ще ни се яви като подготовка на човешките същества за връщането на Христос, така че те да не преживеят нещастieto да пренебрегнат това голямо събитие, а да бъдат достатъчно узрели, за да схванат величествения момент, който можем да опишем като второто идване на Христос. Човекът ще стане способен да вижда етерните тела и всред тези етерни тела той ще е в състояние да вижда етерното тяло на Христос; това ще рече, че той ще израсне до един свят, в който Христос ще бъде видим за неговите новосъбудени способности.

Тогава не ще бъде вече необходимо да се доказва съществуването на Христос чрез всевъзможни документи, защото ще има очевидци за присъствието на живия Христос, онези, които ще Го преживеят в Неговото етерно тяло. Чрез своята опитност те ще се научат, че това същество е същото Онова, Коего преживя Мистерията на Голгота в началото на нашата епоха и че това е Христос. Така както Павел бе убеден близо до Дамаск, че това е Христос, така че има човешки същества, които чрез опитност в етерната област ще бъдат убедени, че Христос наистина живее.

Най-великата мистерия на нашите времена е тази относно второто идване на Христос и то ще вземе истинската си форма по начина, който аз описах. Материалистичният ум обаче в известен смисъл ще узурпира това събитие. Това, което току-що се каза, именно, че всяко истинско духовно знание сочи към това време, често ще бъде обявявано през идващите години. Материалистичният ум днес обаче корумпира всичко и така ще стане, че този вид ум не ще бъде в състояние да си представи, че душите на човешките същества, трябва да напреднат до етерно зрение и с него до Христос в етерно тяло.

Материалистичният ум ще схване това събитие като друго слизание на Христос в плът, като друго физическо изпълнение. Ще има известно число хора, които чрез своето колосално съмнение ще обърнат това за свое собствено преимущество, като ще обявят всред човешките същест-

ва, че те са въплъщението на Христос. Следователно идващият период може би да ни донесе фалшиви Христосовци. Антропософите обаче ще трябва да бъдат хората, които ще са така узрели за духовен живот, че не ще объркат второто идване на Христос в едно духовно тяло, видимо само за висше зрение, с такова едно новопоявяване в някакво физическо тяло. Това ще бъде едно от страшните изкушения, което ще нападне човечеството. Да се помогне на човечеството да надделее това изкушение ще бъде задачата на онези, които чрез Духовната наука се научават да издигнат себе си до едно схващане на духа - на онези, които не желаят да свличат духа долу в материя, а самите те да се изкачат в духовния свят. Следователно в този смисъл ние трябва да говорим за второто идване на Христос и за факта, че ние самите издигаме себе си до Христос в духовния свят чрез придобиване на етерно зрение.

Христос винаги присъства, но Той е в духовния свят; можем да Го достигнем, ако издигнем себе си до тези свят. Цялото антропософско знание би трябвало да бъде трансформирано в нас в силно желание да се предотврати човечеството да пропусне, без да забележи това събитие, но през времето, останало на наше разположение, постепенно да възпитаеме едно човечество, което да може да е узряло за култивирането на тези нови способности и следователно да се свърже отново с Христос. В противен случай човечеството ще се наложи дълго време да чака за да се повтори такава една възможност - всъщност до едно следващо въплъщение на земята. Ако човечеството игнорира това събитие на връщането на Христос, виждането на Христос в етерно тяло ще бъде ограничено само за онези, които, чрез езотерично обучение, докажат себе си готови да се издигнат до такава една опитност. Но великото събитие - възможността щото тези способности да могат да бъдат придобити от човечеството изобщо и това велико събитие да може, посредством тези естествено развити способности да бъде разбрано от всички човешки същества - това не ще бъде възможно преди да измине дълго време.

Така виждаме, че има нещо в нашата епоха, което оправдава съществуването и дейността на Духовната наука в света. Нейната цел не е само да задоволи теоретични нужди или научно любопитство. Духовната наука подготвя човешки същества за тази епоха, подготвят ги по правилен начин да се свържат със своя период и да видят с пълна яснота на разбирането и знанието онова, което е фактически в него и което може да премине през човешките същества, без да бъде оплодено. Това е нейната цел!

Много важно е да се схване това събитие на Христовото появяване защото други събития ще следват след него. Така както други събития

предшествуват Христовото събитие в Палестина, така след периода, когато Самият Христос ще стане отново видим за човечеството в етерно тяло, онези, които преди това Го предсказаха сега ще станат Негови приемници. Всички онези, които подготвиха пътя за Него, ще станат познаваеми под нова форма за тези, които ще преживеят новото Христово събитие. Онези, които някога живяха на земята като Мойсей, Авраам и пророците отново ще стават познати на човешките същества. Ще осъзнаем, че така както Авраам предшествува Христос, подготвяйки Неговия път, той също така е възприемал по-късно мисията да помага в работата на Христос. Човешкото същество, което е будно, което не проспирей най-великото събития на близкото бъдеще, постепенно влиза в общение с всички онези, които, като патриарси, предшествуха Христовото събитие; човек се свързва с тях. Тогава отново се появява великото, войнство от онези, към които ние ще сме в състояние да се издигнем. Този, който проведе човешкото слизване във физическото поле, отново се появява след Христос и ще води човека нагоре, за да го свърже отново с духовните светове.

Обръщайки се далеч назад в човешката еволюция, виждаме, че има един момент, след който може да се каже, че човечеството слиза дори още по-надалеч от неговото другаруване с духовния свят и все повече и повече навлиза в материялния свят. Макар че следният образ има своя материална страна, все пак ние можем да го използваме тук: някога човек е бил другар на духовните същества, неговият дух е живял в духовния свят и, поради това, че той е живял в духовния свят, той е бил син на боговете. Онова, което е съставлявало тази непрекъснато вълпяваща се душа обаче все повече и повече е участвувало във външния свят. Синът на боговете тогава е бил вътре у човека, който се е радвал на дъщерите земни, което ще рече на онези души, които са симпатизирали на физическия свят. Това от своя страна означава, че човешкият дух, който преди е бил изпълнен от божествена духовност, потънал долу във физическия свят на сетивата. Той станал другар на интелекта, който е свързан с мозъка и който го завърза към сетивния свят. И сега този дух трябва да намери пътя, по който е слязъл и, изкачвайки се отново, пак да стане син на боговете. Синът човечески, какъвто той стана, би загинал тук долу във физическия свят, ако не се възкачи отново като син на човека до божествените същества, до светлината на духовния свят, ако в бъдеще той не започне да се радва на дъщерите божии. Необходимо е било за човешката еволюция щото синовете на боговете да се свържат с дъщерите човешки, душите които са били обвързани към физическия свят, за да може като син на човека човешкото същество да се научи да

владее физическото поле. Необходимо е за човешкото същество на бъдещето обаче, щото, като син на човека, да може да се радва на дъщерите божи, на божествено-духовната светлина на мъдростта, с която той трябва да свърже себе си, за да може отново пак да се издигне в света на боговете.

Волята би трябвало да бъде запалена от божествената Мъдрост и най-силният импулс към това ще възникне когато, за онзи, който се е подготвил за това, възвишената етерна фигура на Христос Исус стане видима. Второто идване на Христос ще бъде, за човешките същества, които са развили естествено ясновидство, същото както онова което бе за Павел, когато етерният Христос му се яви като духовно същество. Той отново ще се появи на човешките същества, ако те разберат, че тези способности, които ще се появят чрез еволюиране на човешката душа, трябва да се използват за тази цел.

Нека да използваме Духовната наука не само да задоволява нашето любопитство, но по такъв начин, че да ни подготви за най-великите задачи, за великите, мисии на човешката раса, за които трябва все повече и повече да узряваме.

Отговори на Рудолф Шайнер на въпроси във връзка с горната лекция

Когато се говори за неща като тези, които ние говорихме днес, когато се стараем да осветлим по-интимни мистерии, нека не се отнасяме към тях без мисъл, както сме склонни да слушаме някои неща днес, но нека ни стане ясно, че Антропософията би трябвало да стане за нас нещо напълно по-различно от само една теория. Разбира се, учение трябва да има; как човек би могъл да се издигне до такива мисли, каквито бяха произнесени тук днес, ако не е възможно да ги абсорбира под формата на учение? Обаче онова, което е съществено, е, че то не трябва да остане само учение, но да бъде преоформено в душите ни в характерни черти на чувство /Гемют/ и характер, в едно съвсем по-различно разположение и че то така ще направи от нас съвсем по-различни човешки същества. Това учение би трябвало да ни насочва правилно да използваме нашите възпеления, така че да сме в състояние през тяхното протичане да се развием в неща напълно по-различно.

Като се старая да не кажа нито една дума повече, нито една дума по-малко, аз само съм загатнал някои важни теми. Това, което казах обаче е много значително не само за онези души, които ще бъдат възпелени на физическото поле в периода между 1930 и 1940, а също и за онези, които тогава ще бъдат в духовния свят между смърт и ново раждане. Трябва да осъзнаем, че душите в духовния свят имат влияние в света на

живите, макар че последните може и да не го съзнават. Чрез новото Христово Събитие обаче това отношение между тези, които са въплътени тук на физическото поле и онези, които са вече в духовния свят, ще става все повече съзнателно. Сътрудничество между физически въплътени човешки същества и духовни същества тогава ще бъде възможно. Това вече е приложено, щом като вече схващаме новопоявяването на пророците на човешките същества на земята.

Следователно трябва да си представите, че когато тези велики моменти навлязат в бъдещето на човечеството, човешките същества ще работят заедно по-съзнателно един с друг на физическия, а и в духовния свят. Днес това не е възможно поради липсата на общ език. Хората тук във физическия свят използват в своя говор думи, описващи само физическа неща и физическите условия. Човешките същества между смърт и ново раждане обаче живеят в един свят съвсем по-различен от този около нас и те говорят различен език. От всичко което се говори в нашия свят, мъртвите могат да получат само онова, което се говори в Духовната Наука. Така в Антропософията ние сме заети с нещо, което все повече ще стана разбираемо за мъртвите. И онова, което ние говорим, е от полза също и за онези, които са между смърт и ново раждане.

Човечеството съзрява за едно време, когато влиянията на духовния свят ще се усещат много по-широко. Огромните събития на идващия период ще бъдат различими във всички светове. Дори човешките, същества между смърт и ново раждане ще имат нови опитности в другия свят в резултат на новото Христово Събитие в етерния свят. Обаче ако те не са подготвили себе си на земята за това, те също така не ще са в състояние да разберат тези събития повече, отколкото човешките същества сега въплътени на земята; те трябва да са подготвели себе си правилно, за да възприемат правилно събитията на този важен момент. Съществено е за всички души сега въплътени /независимо от това дали те ще бъдат или не все още въплътени тогава/, щото те да са подготвили себе си за тези многозначителни идващи събития, като възприемат антропософските истини. Ако те не ще са направили това, ще трябва да чакат. Ако те не са получили в своето земно съзнание онова, което Антропософията или Духовната наука има да даде, те ще трябва да чакат, докато отново се въплътят, за да имат възможността да получат съответно учение тук на земята. Има неща, които могат да бъдат научени или преживяни само тук на земята. Може да се каже например, че в духовния свят не е възможно да се придобие никакво знание за смъртта и един Бог трябваше да слезе във физическия свят, за да може да умре. Човек не би могъл в никакъв друг свят да научи какво фактически е Мистирията на Голгота

по същия начин както може да научи тук във физическия свят. Ние сме слезли долу във физическия свят, за да придобием онова, което може да бъде придобито само тук. Христос слезе сред човешките същества, защото само тук във физическия свят Той можеше да им даде доказателство, като ги накара да преживеят нещо в Мистерията на Голгота от онова, което щеше да донесе голям плод в духовния свят. Семената обаче трябва да бъдат посетени тук във физическия свят.

ВТОРА ЛЕКЦИЯ

ДУХОВНАТА НАУКА КАТО ПОДГОТОВКА ЗА НОВО ЕТЕРНО ЗРЕНИЕ

Нашите лекции при груповите ни събрания биха допринесли малко за нашия напредък, ако не можехме понякога да говорим за по-интимните процеси на духовния живот на човечеството. Онова, за което би трябвало да се стремим в нашите групи е подготовка за постигане на висши духовни истини. Същевременно, не трябва да мислим, че такава една подготовка се състои само в научаване на теории и идеи. Онова, което ние наричаме подготовка за постижение на висши истини всъщност би трябвало да се състои в специално състояние на сетивата и сетивността в нашите души. Посредством живота в нашите групи и чрез факта, че ние се срещаме всяка седмица нашите души би трябвало постепенно да узреят до точката, при която те стават възприемчиви дори за онези елементи на Духовната наука, които слизат - или, ако предпочитате, се изкачват - от по-общите истини които ние вече сме в състояние да съобщаваме чрез екзотеричните лекции на общата публика, до конкретните факти на живота.

Нека следователно да посветим тази наша вечер специално на такава една подготовка на нашите души, т.е. на такава една подготовка на чувствата вътре у нашите души. Има някои неща, към които би трябвало да бъдат тази вечер обърнати душите ни, неща, които наистина първоначално ние бавно и постепенно ще разберем, но които можем да започнем да усещаме и предусещаме, ако придобием необходимата степен на зрялост чрез нашия живот в групите. Смята се, че в тези случаи такива истини ще бъдат възприемани със съответната деликатност, че те ще бъдат приети, като безценно съкровище на душата, а не като нещо, което смятаме, че може веднага да бъде поставено пред една неподготвена публика. Постепенно ще се изкачим в нашите размишления от познатото към непознатото.

Един въпрос се налага дори върху ума и на онези запознати с елементите на антропософската световна концепция: има ли някакъв смисъл или

цел във факта, че човешката душа се появява отново и отново в последователни въплъщения или прераждания на земята? Човек може да приеме абстрактната истина за прераждането обаче такава една абстрактна истина всъщност малко може да ни помогне в живота. Истините придобиват значение в нашия живот само когато те могат да бъдат трансформирани, преоформени в нашите души в топло чувство, в светлина, която свети вътре у нас по такъв начин, че ни води напред по пътя на живота. По тази причина абстрактната истина за прераждането придобива значение за нас само когато ние сме в състояние да знаем по-точно и интимно смисъла и значението на последователните въплъщения на човешките същества. Това ще бъде един от въпросите, с които ще се занимаем днес.

Другият въпрос е: какво специално значение се съдържа за нас във факта, че ние сме в състояние през настоящо въплъщение да поемем Антропософията в нашите души, да свържем антропософските истини с нашия най-вътрешен живот? Ще видим, че днес тези две неща ще се свържат хармонично.

Вие често сте чували че две последователни въплъщения на едно човешко същество не следват едно след друго случайно, но че когато човешкото същество е преминало през смърт и излязло от един земен живот, то се връща в нов земен живот само когато този живот му дава възможността да научи нещо ново за земята и да го свърже със своя душевен живот. Това може да бъде разбрано, разбира се, само от онзи, който не ограничава своето проучване на еволюцията на земята до един период, обемащ само няколко века или хилядолетия. Само онзи, който обхваща цялата еволюция на земята е в състояние да разбере нещата правилно. Що се касае до външните физически условия тях ще се научим да разбираме дори ако се ограничим до външни източници, ще разберем че самият външен вид на земята се променя в течение на сравнително къси периоди от време.

Ако например четете описания на областите, в които сега живеем, за да видите как те са изглеждали по времето, когато Христос е вървял по земята, вие ще откриете, че цялата физиономия на тази област се е променила в течение само на няколко века. Тогава бихте могли да се опитате, доколко моралните и други условия на цивилизацията са се променили също в течение на тези няколко века. Опитайте се за момент да си представите в какво едно дете е било обучавано в началото на нашата епоха и какво учи днес едно съвременно дете; опитайте се да си представите всичко това, а след това си припомнете онова, което сте научили от антропософските учения, именно че ние сме в състояние да гледаме

назад до едно далечно минало, когато физиономията на земята е била напълно различна. Тогава в повечето случаи континенти, които съществуват днес, не са съществували, а е имало един огромен обширен континент на мястото, което днес заема Атлантическия океан. Помислете за всичко онова, което трябва да е ставало в течение на дълги периоди от време, за да може по този начин да се промени физиономията на земята до това, което тя е днес.

Ако си представите всичко това, трябва да си кажете, че има възможност за душите да преживят нещо ново през всяко съществуване на земята, винаги да получават нови плодове и тогава да свързват тези плодове със собствения ни живот, за да преминат през един духовен живот между смърт и ново раждане. Когато условията се променят така че нещо ново да може да бъде научено и си струва труда да се слезе отново на земята, тези души отново идват в ново прераждане.

Не само въздействието на енергии и същества действащи зад явленията, довеждат човека долу отново и отново в нови възплъщения; всъщност всяко възплъщение би трябвало да допринесе нова енергия и нова способност и да бъде нов елемент вътре в божествения план, представляващ цялостта на човешкия живот. Само когато схващаме живота по този начин, само тогава законът, за повтарящите се животи на земята придобива своето истинско значение. Същевременно ние също трябва да запитаме себе си дали не е възможно да пропуснем някаква добра възможност. Не е ли възможно, да има нещо важно което да зависи от това, дали използваме по най-добрия и правилен начин всяко наше възплъщение? Ако само бихме могли да бъдем сигурни, че бихме имали едно повторение на нашия, настоящ живот през следното възплъщение много хора биха казали: "О, имам достатъчно време, защото ще живея още много пъти на земята."

Ако разгледаме най-важните факти на живота обаче и като възможност че онова, което земята може да ни даде пред един определен период от време, не може да бъде преживяно отново през друг период, тогава ще осъзнаем, че наистина е възможно да пропуснем някои добри възможности; в този случай човек може да придобие едно вътрешно усещане за задължение и отговорност да направи максимума през всяко възплъщение, през всеки земен живот да извлече максимума по правилен начин. Ние ще разгледаме по-точно как можем да използваме тези възплъщения, ако погледнем назад с помощта на онова, което духовното изследване може да ни предложи. Сега ще ви говоря за някои факти, които вече са ви познати, но ще ги разширя, за да включат и нещо, което е неизвестно на повечето от вас, седящи тук. Онова, което вече знаете е фак-

тът, че през нашите по-ранни въплъщения нашите души притежаваха напълно различни способности от тези, които те притежават днес. Тези качества, чрез които живее съвременното човечество и работи с тях не винаги са съществували. Ако се попитаме какво специално е най-активно в човешката душа днес, трябва да отговорим, че това е способността да се възприемат чрез сетивата по точен начин външните факти на света. Човекът притежава самосъзнателна разсъдъчна сила, самосъзнателна сила за преценка, която той е в състояние да приложи към сетивните възприятия, преценка чрез която той може да съчетава онова, което възприема чрез сетивата и по този начин да си създава картина на света чрез своето познание.

Ние знаем, обаче, че когато човешкото същество продължава да развива душата си чрез начините, описани в моята книга "Знание за висшите светове и неговото постижение" той става способен да възприема и друга, духовна обстановка около себе си. Знаем, че има едно духовно око, което може да бъде отворено и че висши свръхсетивни способности, спящи в средния човек днес, могат да бъдат събудени.

Знаем, че е имало време, когато всяко човешко същество е могло да вижда духовния свят, ала също знаем, че и ще дойде времето, когато духовният свят отново ще протече в душите ни, така както светлина и цвят струят в очите на един сляп човек, който след като е бил опериран възвръща своето зрение. Тази светлина и цвят са съществували в заобикалящата го среда, ала не са могли да протичат в него поради това че органите способни да ги приемат не са били още разтворени.

Така днес ние имаме едно човечество, което може да гледа в духовния свят само чрез едно ненормално развитие или като следва специални методи, нормалното състояние за съвременния човек е да е способен да вижда нещата на света чрез своите външни сетива и да съчетава тези виждания, чрез своя разум или интелект, които са свързани с физическия мозък.

Човечеството не е било винаги същото, каквото е днес. Можем да погледнем назад към един далечен период в човешката еволюция и да открием, ако сме разкрили ясновидското си око за онова, което се нарича "Акашовата Хроника", че нормалните способности на човешката душа по онова време са били съвсем различни. В древни времена всички човешки същества са имали един вид ясновидство, не този вид, който може да бъде днес придобит чрез споменатите по-горе методи, а едно ясновидство от напълно различен вид; можем да го опишем като неясно съноподобно, мъгляво ясновидство. Това ясновидство е съществувало особено при известни ненормални обстоятелства и тогава то е възниква-

ло само по себе си; не е било необходимо да бъде извикано чрез необикновени методи. Ние би трябвало да се върнем назад до едно много далечно минало наистина ако желаем да открием едно човечество с постоянно ясновидство, но дори и тогава то е било само през известни междинни състояния между сън и събуждане, когато човек винаги е притежавал известно ясновидство. Колкото по-назад в еволюцията отиваме, толкова повече откриваме тази форма на ясновидство.

Ще си спомните, че при проследяване назад през различните епохи на цивилизацията дойдохме също и до едни специфични епохи на човешката култура. Ние сега живеем в един период на цивилизация, който бе предшествуван от друг, който определяме като Гръко-Латински. Този период от своя страна бе предшествуван от друг, именован по неговите водещи народи, Египто-Халдео-Вавилоно-Асирийската епоха. Тя от своя страна бе предшествувана от древната Персийска; и още по-назад идваме до онова, което наричаме древната Индуска епоха. Тази най-последната е цивилизация, към която може да се гледа само с ясновидско око. Периодът, който даде Ведите, възникна в много по-късни времена като едно слабо ехо на онази възвишена мъдрост, която бе дадена на света от Седемте Свещени Риши през най-ранната първична Индуска цивилизация. И ако се върнем даже още по-назад, откриваме великата Атлантска катастрофа, която така промени физиономията на нашата земя чрез катаклизми от вода и огън, че Атлантския континент постепенно изчезна. На негово място се издигна онова, което днес образува Африка и Европа, от една страна, и Америка, от другата страна. Можем да отидем и още по-назад, в който случай древните архиви на Акашовата Хроника ще ни покажат, че човешките същества, са живели на този древен Атлантски континент и са притежавали напълно различни способности на душата от нашите, способности, които биха изглеждали почти невероятни на съвременния човек, поради това че те са били далеч от всяко нещо, което ние знаем днес.

През всичките тези различни периоди собствените ни души вече съществували; те са съществували в други тела и всеки път са притежавали различни способности. И ако сме в състояние да гледаме назад бихме открили, че нашите души тогава били надарени с висока степен на ясновидско възприемане. Особено през някои междинни състояния между сън и будност те са били свидетели на един духовен свят; те са били в състояние да гледат в един духовен свят. Бихте открили, ако можехте да гледате назад, че вие самите по онова време сте могли да виждате фактите и съществата на духовните светове. В онези дни не е имало изкушения, никаква възможност човешките души да отречат духовния свят,

защото те са го виждали, защото само през няколко часа на деня хората са се обръщали към физическия свят. Предметите на външния физически свят не са били още подредени видимо по същия начин, както са били в по-късни периоди. Ето защо, когато хората са били в междинно състояние, между сън и будност те са били заобиколени от един свят, който те са преживявали като духовен, който ги е изпълвал с убеждението, че това е било света от който самият човек произхождал. Той слязъл от този свят, за да придобие нещо във физическия свят, което той не би могъл да придобие горе в духовния свят.

Какво е това, което човекът е бил в състояние да придобие в този външен свят, което той не е бил в състояние да има също и в духовния свят? Онова, което е липсвало на този духовен свят, бе възможността да се развие себе-съзнание, възможността, човекът да каже "Аз" на себе-си. Това е липсвало на човечеството. Човешкото същество е било извън своето собствено себе през най-важните моменти на своя живот в състояние на унес и в това състояние той дори не е знаел, че е независима индивидуалност, притежаваща свой собствен вътрешен живот. Той е бил напълно отдаден на духовния свят. За да се научи да преживява себе си като едно Аз е било възможно за човек само тук, във физическия свят; само тук той е могъл да достигне истинско съзнание за себе. С това себе-съзнание е неделимо свързано онова, което наричаме сила за преценка, нашето съвременно мислене съвременната ни способност за възприемане. Човешкото същество бе принудено следователно да пожертвува своето предишно отношение с духовния свят, своето предишно мъгляво ясновидство, за да може да придобие възможността да различава себе си като едно Аз от заобикалящата го среда и чрез това идване до Аза да дойде и до себесъзнание. В бъдеще човешкото същество отново ще придобие в допълнение на своето съзнание, за себе, тази способност да гледа ясновидски в света на духовете. Портата към духовния свят сега е затворена за него, за да може човек да стане себесъзнателно, вътрешно, духовно същество - за да може да се издигне до съзнание за себе и чрез това да стане способен да навлезе в духовния свят отново като независимо същество.

Следователно имало е някога едно древно време, през което човек е гледал една заобикалящата го среда, която е била напълно по-различна от това, което той знае днес. Какво виждаме днес, когато гледаме нашата физическа заобикаляща среда? виждаме света на минералите, растенията, животните и физическите форми на нашите събратя човешки същества. Това е, което ни заобикаля; това е светът, към който ние най-напред принадлежим, светът, който е отворен за нас между раждане и

смърт. А в света, от който се разклонява този физически свят, и който лежи зад него, можем да проникнем само чрез дара на ясновидството; ясновидството, както вече казахме, не е една от нормалните способности на съвременното човешко същество, макар че в онези древни времена то е било на разположение при известни условия на всякиго. И докато е било в това ясновидско състояние, човешкото същество се е запознавало с духовния свят. Там е виждало духовните същества и духовните факти, за които слушаме от Духовната Наука; те фактически съществуват и ние не можем да ги смятаме за несъществуващи само защото нормалното съвременно възприятие не може да ги види. По същия начин светлина и цвят заобикалят слепия, макар че той не е в състояние да ги възприеме.

Тези духовни същества някога са били другари на човешкото същество и то е могло да каже на себе си "Аз принадлежа на един духовен свят; принадлежа на него като едно духовно-душевно същество. По същия начин, по който моето духовно-душевно същество живее в този свят, по този начин има също други такива същества, които аз виждам около себе си по време на моите ясновидски състояния". Човекът е бил другар на духовно-душевни същества през онези далечни векове на древното минало. Проникновението в света и знанието, което е гледало назад в онези условия винаги са били в състояния ясно да различат дори и днес различните степени, през които човек е преминал в течение на различните периоди от време. Първо, имало една степен, когато човекът е бил напълно в духовния свят, когато той едва е слизал със съзнание във физическия сетивен свят и е усещал себе си да принадлежи напълно на духовния свят, че е извличал всички свои енергии от този духовен свят. Духовното знание различава тази степен от онези, които я следват, през които тази сила постепенно изчезва и вместо нея възниква способността да се възприемат ясно обекти, очертани във външния свят, след това да става разработването на тези впечатления чрез логично мислене и преценка и едновременно с тях да се определя Аза, себесъзнанието.

Източната философия, която е била в състояние да вижда в тези условия поради това, че все още е притежавала остатъци от свещеното учение на древните Риши, продължавала да има и тя особени определения за различните периоди на човешката еволюция. За най-древното от всички времена - за онези ясновиждащи периоди от човешката еволюция, когато това ясновидство се възкачвало до най-високите области на духовния живот, до същества, които трябва да си представим като най-висшите от онези, свързани с нашия свят,- определението Крита Юга се използвало; този период по-късно бе наречен Златен Век.

Последвала друга епоха, през която човешките същества вече виждали много по-малко в духовния свят; влиянията на духовния свят върху човека вече не били така силни и живи, както преди. Този период първоначално е бил наричан Трета Юга, а по-късно Сребърният Век. През този период човешките същества, живеещи между раждане и смърт, получавали своята сигурност за духовния свят по един по друг начин. Техните непосредствени опитности от духовния свят са били неясни наистина, но за компенсация на това те са могли да си спомнят времето, което е предшествувало, тяхното раждане, когато те са живеели заедно с духовните същества. Следователно този период е бил период, в който човешкото същество все още е било сигурно в съществуването на духовния свят, както днес е случаят, когато човек остарее и не може да отрече, че е преминал през една младост. Този период е бил наричан Трета Юга от мъдростта, която знае такива неща. По-късно това название е било заменено с по-малко ясното Сребърен Век. Всички тези древни изрази същевременно имат своето дълбоко значение и наистина е детинско, когато съвременната наука ги обяснява по свой начин, тъй като тя няма и най-малка представа за реалностите, от които тези определения произтичат.

Този Сребърен Век беше следван от един период, през който все още съществуваше ясно знание, един вид истинско знание за духовния свят; обаче по това време човешкото същество вече бе слязло достатъчно дълбоко във физическия сетивен свят, за да е в състояние да избира между двата свята и да има свои собствени убеждения за тях. Древното ясновидство е ставало все по-тъмно и по-тъмно и през този трети период. Железния Век или Двапара Юга. Въпреки това то все още съществувало до известна степен в съвсем мъгляво състояние и човешкото същество е могло, в резултат на собственото си убеждение, да свързва себе си повече или по-малко с духовния свят. Някога той е преживявал този духовен свят и това човек все още знаел през Железния Век.

След това настъпва периодът, който ние определяме с източния израз Кали Юга, Тъмния Век. Това бе периодът, през който портите към духовния свят постепенно напълно се затворили за способностите на човешката душа. Поради факта, че човешките същества е трябвало да зависят все повече при своите възприятия от физическия сетивен свят, те са били в състояние да култивират в този свят своето чувство за себе, своето чувство за Аза, своето Аз-съзнание. Този период започнал в сравнително късна дата около 3100-ната година пр.Хр. и продължил до наши времена.

Нашата цел е днес да проучим това по такъв начин, че да можем да раз-

личаваме тези различни периоди така, че да разберем нашата най-важна задача в настоящето му възплъщение.

Ако искаме да проследим, наченките на Крита Юга, трябва да се върнем до Атлантски времена. Трета Юга обаче отчасти все още се съвпада с времето на Светите Риши, т.е. с Индуската цивилизация, но отчасти също и с Персийската цивилизация. Двапара Юга се съвпада от своя страна с по-късните епохи на цивилизация, т.е. Египто-Халдео-Вавилоно-Асирийски времена и до известна степен в онези дни все още е имало древно мъгляво ясновидство. Моментът във времето, в който портите към духовния свят започнали бавно и постепенно да се затварят, така че човечеството е трябвало да се ограничи до физическото поле, започва през годината 3101 преди Христос Исус да ходи по земята. Така ние виждаме един период, започващ около 3000 г, преди Христовото Събитие, един период, който постепенно ни е направил това, което сме днес. Когато знаем, че именно през този период е станало най-важното дело в цялата еволюция на земята - Делото на Христос - тогава можем напълно да оценим значението на това дело.

Следователно като какво са били човешките същества през този период на Кали Юга, когато Христос е слязъл на земята? Те вече са били за повече от 3000 г, в една еволюция, която ги бе ограничила до физическия свят; бе ги ограничила между раждане и смърт да поемат само онова, което е могло да им бъде предложено в този физически свят, онова, което им се е явявало в този физически свят. Ако би продължавала тази еволюция, човешкото Аз-съзнание би ставало все по-силно наистина, ала само в егоистично направление. Човекът би станал едно угаждащо си същество, пълно, с желания; той би включил всичко съвсем студено вътре в своето Аз. Ако нещо друго не се беше случило, човек напълно би загубил съзнанието, че има някакъв духовен свят. Какво се е случило точно по това време? Цялото значение на онова, което стана застана пред душите ни, когато веднъж разберем, че има преходни времена в еволюцията на земята. Много хора, които само спекулират или просто се занимават с абстрактна философия или с култивирането на каквато и да е друга идеология, наричат всеки век преходно време. Наистина човек може да открие, че почти всеки период, доколкото може да отиде назад с помощта на печатната преса /а колко много е било отпечатано!/ е бил наричан преходен период. Онзи, който стои на основите на Духовната Наука, няма така свободно да използва тази дума, защото само онези времена могат да бъдат наричани преходни периоди, през които става нещо, което е наистина по-съществено и решително от онова, което е ставало през други епохи.

Има и едно изказване, което е взето като нещо естествено от официалната наука, но което антропософите би трябвало да се научат да осъзнават, че е без никакво значение: "Природата не прави скокове". Това звучи обективно, обаче е безсмислено, защото природата непрекъснато прави скокове. Ако проследите развитието на едно растение, вие ще откриете, че има скок винаги когато нещо ново се появява в течението на неговото развитие. Скок се прави от листната формация към цвета, от чашката към венчелистчетата, от венчелистчетата към тичинките и т.н. След като природата се развива постепенно за известно време, тя прави по-нататъшни скокове, всъщност цялото съществуване прави скокове. Тук лежи същината на еволюцията, че стават кризи и скокове. Една от онези баналности, произтичащи от ужасната мързеливост на човешкото мислене е, когато човешките същества казват, че "Природата не прави скокове"; всъщност тя прави много скокове. Духовният живот специално напредва в скокове. Велики и значителни скокове стават в течение на духовното развитие. Животът след това постепенно върви напред, докато отново станат значителни духовни скокове. Един такъв огромен скок в живота на човечеството - скок, който е бил важен не само за онези, които са били с Христос - е станал по времето, когато Той бе вървял по земята. В този смисъл векът, когато Христос е живял и проповядвал в Палестина, можем да наречем преходен век. Моля не считайте, че такъв един скок, такова едно преминаване като това трябва да бъде забелязано лесно от всеки един. Не, наистина! Най-съществените събития, ставащи в един век може да останат напълно скрити от очите на онези, които са живи и те могат да преминат край хората напълно незабелязано. Ние знаем, че такова едно събитие някога е станало, като не е оставило следа, минавайки напълно незабележимо край милиони човешки същества. Знаем, че важният римски писател Тацит в един пасаж на своите творби описва християните като тайна и неизвестна секта и също знаем, че сто години след като Християнството се бе разпространило по южните области на Европа, странни истории относно него са се разправяли в Рим.

И тъй имало е много кръгове в Рим по онова време, които нищо че са знаели за Християнството освен това, че това е една бунтуваща секта, която съществувала някъде в някаква далечна задна улица, водена от някой си Исус, който е подтиквал хората към всевъзможни лоши дела. Това е била едната версия, която е циркулирала в Рим, даде един век след като Християнството вече е съществувало. Това ни показва как най-значителното от всички събития, не само за онова време, а също за цялата човешка еволюция, е преминало без следа, незабелязано от огром-

но число човешки същества. Трябва да сме в състояние да си представим факта, че докато човешките същества незабелязват нищо, абсолютно нищо, може би става най-важното и значително събитие. Когато хората следователно казват, че живеем във време, през което нищо съществено, нищо важно не става, това никак не доказва, че те са прави. Наистина факт е, че ние днес живеем отново в един преходен век, през който стават най-важните духовни събития, неизвестни на голям брой съвременници обаче те стават. Този факт е, който трябва да си изясним: наистина можем да говорим за преходни векове, но не трябва тези думи да се употребяват твърде свободно. Каква беше характерната черта на онзи преходен век, през който Христос Исус се появи? Тя е изразена в онези значителни думи, които човек трябва да се научи да разбира по правилен начин. Изразена бе в пророчеството на Йоан Кръстител и цитирано по-късно от Христос: "Променете разположението на душите си, царството Божие приближава". Цял свят се съдържа в това изказване. И точно този свят е, който е така интимно свързан с най-важните събития, станали по онова време за еволюцията на човечеството като цяло.

Чрез естествената еволюция през Кали Юга човешките същества постепенно са придобили силата на преценка, а и Аз-съзнание, но те не са били в състояние отново да придобият от това си Аз-съзнание и чрез своите собствени сили връзката с духовния свят. Йоан Кръстител казвал: "Дошло е времето, когато вашето Аз трябва да бъде така обучено, че това Аз да може да проникне напълно дълбините на душата ви, че то да може да намери вътре у себе си връзката с Царството Божие". Тъй като човешкото същество нормално вече не бе в състояние да се изкачи вън от себе си чрез ясновидско състояние в духовния свят, Царството Божие трябваше да слезе дори до физическия свят. То трябваше да се разкрие по такъв начин, че Азът да може да го познае чрез обикновеното съзнание на себето, чрез усещането за истина, вродено в обикновеното себесъзнание. "Променете наклонностите си, променете предишното разположение на душата си, така че да можете да вярвате, че душевният ви живот е способен да бъде сгрят вътре в самите вас, вътре в Аза ви и че вие сте в състояние да схванете, като наблюдавате всичко, което става около вас, че има един духовен свят. Вие трябва да се научите да разбирате духовните светове във вашето Аз, чрез вашето Аз. Те са слезли и са наблизко. Повече не могат да бъдат търсени в един свят на екстаз извън съзнанието!"

По тази причина Христос трябваше да слезе и да се яви в човешко тяло, защото душевното разположение на човека бе нагласено за разбиране на физическия свят. Бог трябваше да дойде при човешките същества на фи

зическия план, защото чрез култивиране на Аза и чрез затваряне на портата, водеща към духовния свят, хората вече не бяха в състояние да се приближават до Боговете по стария начин. Тук се крие величието на събитието, което стана по онова време: че чрез естествената еволюция на човешките способности старото отношение с духовните светове бе загубено и бе достигнато Аз-съзнание, но че и също така бе възможно в резултат на това да се придобие съзнание за тези духовни светове вътре във физическия свят. Така Христос стана посредник на духовните светове за онези човешки същества, които бяха достигнали такава степен на развитие че да могат в Аза, който живее на физическото поле да придобият връзка с духовния свят. "Променете разположението на душите си; не вярвайте вече, че човешкото същество може нормално да се изкачи до духовния свят чрез екстаз; а вярвайте, че чрез развитие на способности, вродени в Аза и с помощта на Христос, вие може да откриете пътя, водещ в духовните светове. Само по този начин вече човечеството ще бъде способно да намери духа."

Днес ние отново живеем в подобен век, тъй като Кали Юга, Тъмният век е свършил в 1899 г., и отново нови разположения на душата, нови душевни способности бавно се подготвят по същия начин. Твърде е възможно нашите съвременници, човешките същества, живеещи в нашия век, да проспят това време. Ние постепенно ще се научим да разпознаваме какво ще стане с цялото човечество през века, който започна с приключването на Кали Юга. Наша задача е днес да се погрижим щото това преходно събитие да не премине покрай нас без да го забележим и без да въздействува върху напредъка на човечеството.

Кали Юга завърши само преди няколко години; 1899 г, е приблизителната дата на това завършване. Вече приближаваме време, когато в допълнение на вече развитото себе-съзнание, някои ясновидски способности ще започнат естествено да се развиват. Човешките същества ще имат странни и забележителни опитности да не знаят какво всъщност става с тях! Те ще започнат да имат предчувствия които ще стават реалност и ще могат да предвиждат събития, които в действителност ще стават. Наистина хората навсякъде постепенно ще започнат фактически да виждат, макар че това ще бъде замъглено и в неговите първи елементи, онова, което наричаме човешко етерно тяло. Съвременното човешко същество вижда само физическото тяло; постепенно ще бъде прибавена и способността да вижда етерното тяло. Хората ще се научат, че това етерно тяло е една реалност. Или в противен случай ще смятат, че това е илюзия на техните сетива, тъй като такова нещо, така ще си казват, не съществува. Нещата ще достигнат до една точка в която много хора, ко

ито са имали такива опитности ще си зададат въпроса: "Аз да не съм луд?"

Макар че това ще бъдат само малцина, които ще развият тези способности през следващите няколко десетилетия, Духовната Наука ще се разпространи, защото отговорността, която човек усеща е за нещо, което реално става; то трябва да стане в унисон с естествената насока на събитията. Защо ние разпространяваме Духовната Наука? Защото в близкото бъдеще ще се появяват явления, които само Духовната Наука ще е в състояние да схване и които биха останали криво разбрани, ако не е Духовната Наука.

Тези способности ще се развият относително бързо при едно малко число човешки същества. Вярно е наистина, че чрез едно езотерично обучение човек може да се възкачи, дори днес, далеч отвъд онова, което се подготвя в малък мащаб за човечеството. Същевременно онова, до което човека може да се възкачи през наши дни чрез собствени усилия, чрез подходящо обучение, вече отчасти е подготвено като малки начинания за цялото човечество. Това е нещо, за което ще бъде необходимо да се говори, независимо дали човек го разбира или не, през годините 1930 до 1940. Само малко време ни отделя от оня момент във времето, когато такива явления ще започнат да стават все по-чести.

Дотогава обаче нещо друго също ще става за онези човешки същества, които ще са придобили тези способности. За тях ще се даде доказателство за едно от най-силните изказвания, съдържащи се в Новия Завет и това дълбоко ще раздвижи душите им. В тези души ще възникнат думите "И ето Аз съм с вас винаги, дори до края на света", това ще рече ако ние го преведем правилно, "даже до края на земните епохи". Този израз ни казва, че Християнството не е само онова, което книгите някога са описвали да е или онова, което е научено през последните времена. Тези думи ни казват, че Християнството не е само онова, което е включено днес в тази или онази догма, но че то е нещо живо, което съдържа вътре у себе си виждането и опитността на откровения, нещо, което ще се разгъва с все по-голяма сила. Днес ние стоим само в началото на работата на Християнството и всеки, който истински се е свързал с Христос знае, че все по-нови откровения ще произтичат от това. Той знае, че Християнството не отстъпва, но че расте и се развива, че то е нещо живо, не мъртво.

Онзи, който предприеме днес духовно развитие, може вече да започне да преживява истината на този израз "И ето Аз съм с вас винаги, дори до края на епохите на земята". Той е с нас и трепти около земята в духовна форма. Преди събитието на Голгота ясновиждащият не беше в

състояние да намери Христос в атмосферата на земята. Едва след събитието на Голгота Христос става видим в атмосферата на Земята, защото от онова време насам Той присъствува тук. Един, който е бил опитен в ясновидството през предхристиянски времена е знаел, че ще дойде времето, в което това ще стане. Той е знаел, че все още не е било възможно да се открие в астралната сфера на нашата земя онова, което хората наричаме Христос, но че ще дойде време, когато ясновиждащото око ще бъде отворено и ще е в състояние да вижда Христос в земната сфера. Такъв ясновидец е знаел, че голяма промяна, ще настъпи относно земното ясновидство но той все още не е бил достатъчно напреднал, за да бъде убеден от събитията в Палестина, че тези събития вече са станали. Никакви физически събития не могат да го убедят, че Христос вече е слязъл на земята.

Едно нещо е могло да го убеди: когато той вижда Христос ясновидски в атмосферата на земята. Чрез това той бъде убеден, че слизането на Христос на земята, което бе очаквано в мистериите, фактически е станало. Онова, което Апостол Павел преживява като присъствие на Христос в атмосферата на земята, е това, което съвременният човек може да обучи себе си да преживее ясновидски чрез езотерично школовка; това е, което отделни лица тук и там ще са в състояние да преживеят чрез едно естествено ясновидство, както вече съм го охарактеризирал, като се започне с годините 1930 до 1940. След това то ще продължи за дълги периоди от време като нещо, което е станало напълно естествено за човечеството.

Събитието край Дамаск ще се повтаря за много хора и ние можем да определим това събитие като връщането на Христос, едно връщане в духа, Христос ще присъствува за всички онези, които ще бъдат в състояние да се изкачат до виждане на етерното тяло. Той слезе само веднъж в плът по времето, когато живя в Палестина, но в Своето етерно тяло Той винаги присъствува в етерната атмосфера на земята. Защото човешките същества ще са в състояния да развият етерно виждане, те също ще са в състояние да Го видят. Връщането на Христос ще стане за човечеството чрез факта, че човешките същества ще напреднат до способността да видят Христос в етера. Това е, което ние можем да очакваме през нашето преходно време. Задача е на Духовната Наука да подготви човешките души така, че те да са в състояние да приемат Христос, Който е слязъл до тях.

Виждаме, че вече сме се придвижили до втория въпрос, който си поставихме. Видяхме, че разумно е да използваме нашите възможности добре, ала също видяхме, че най-доброто използване на настоящото ни

въплъщение е да се подготвим за онова, проникновение което ще стане за нас бъдещето в Христос. Трябва да се научим да разбираме правилно това връщане на Христос, тогава само ще сме в състояние да разберем колко огромни са опасностите, свързани с него. Това е, което сега трябва да ви обясня.

Най-възвишената опитност, която е възможна за човечеството, вече предстои за човешките същества чрез онова, което съм ви описал като връщането на Христос в духа. И все пак съвременният материализъм ще продължава да бъде толкова силен, че дори такава една истина ще бъде тълкувана по материалистичен начин. Това материалистично тълкуване ще се превърне в реалност. Тази истина ще бъде изтълкувана като връщане на Христос в плът. Фалшиви Христосовци, фалшиви месии ще се разхождат по земята в близко бъдеще, лица, които ще претендират да са върналият се Христос. Антропософите обаче трябва да са онези, които не ще бъдат заблудени от такъв материализъм, който вярва, че Христос може да се върне отново на земята в плът. Те знаят, че Тъмният Век е свършил, онзи век, през който човешките същества са имали нужда, за развитието на своето Аз-съзнание, от живот вътре във физическата материя без проникновение в духовните светове. Човек вече трябва така да се развива, че да може да се изкачи отново до духовната сфера, където той ще е в състояние да вижда Христос, живеещ и непрекъснато присъстващ в етера.

На човечеството ще се даде един период от около 2500 г., през който да развие тези качества; 2500 г. ще са на разположение на човечеството да постигне етерно виждане като естествено всемирно човешко качество, докато човешките същества отново биха напреднали до друго качество през друго преходно време. През въпросните 2500 г. все повече и повече човешки същества ще са в състояния да развият тези способности в себе си. Няма да има никакво значение дали тогава те живеят между раждане и смърт или дали живеят в духовния свят след смърт. Периодът на човешкия живот между смърт и ново раждане ще протича по-различно, ако човешките души са преживели новото появяване на Христос. Животът след смъртта също ще бъде променен в резултат на тази опитност. Поради това е толкова важно за душите сега въплътени да бъдат добре подготвени за Христовото събитие, което ще стане през това столетие. Това е толкова важно за онези, които са въплътени тук на земята във физическо тяло, колкото и за онези, които вече ще са преминали портите на смъртта и ще живеят живота между смърт и ново раждане. От най-голяма важност е за всички живи души днес да се подготвят за това събитие и така да бъдат добре въоръжени срещу опасностите.

Когато говорим по този начин чувствуваме, какво Антропософията би трябвало и може да означава за нас, как тя би ни подготвила да изпълним нашата задача, като се постареем щото такова едно възвишено събитие като това да не мине покрай човечеството без да остави никаква следа. Ако то би минало без да остави следа, човечеството ще загуби своята най-важна възможност за еволюция и ще потъне в тъмнина и постепенно в смърт. Това събитие може да донесе светлина за човешките същества само ако те се събудят за това ново виждане и следователно чрез това разтворят себе си също за новото Христово Събитие.

Това непрекъснато ще се повтаря в близко бъдеще; същевременно трябва също така да се подчертае многократно, че фалшивите пророци ще са в състояние да предотвратят доброто и великото, ако те успеят да разпространят мнението, че Христос отново ще се яви в плът. Ако Антропософите не успеят да схванат това, ще стане възможно и те да станат жертва на тази илюзия, която ще даде възможност да възникнат фалшиви месии. Тези фалшиви месии *ще* се появят; те ще разчитат на души, които са така отслабени от материализма, че не могат да си представят нищо друго освен че когато Христос отново се яви, Той по необходимост ще се появи в материално вещество, в плът. Това криво тълкуване на пророчеството е нещо много зло и ще се появи пред човечеството във формата на опасно изкушение. Задача на Антропософията е да предпази човешките същества от това изкушение. Това не може да не бъде достатъчно силно подчертано за всички, които имат уши да слушат. Освен това виждаме че Антропософията има да каже важни неща; ние не се занимаваме с Антропософия, само защото ни е любопитно да научим всевъзможни видове истини, а защото знаем, че тези истини трябва да бъдат използвани за спасението и постепенното усъвършенстване на човечеството.

По-късно Христос ще се яви на човечеството под много други форми. Формата, която Той избра за събитията в Палестина, бе избрана от Него, защото по онова време хората зависеха от способността да разгънат своето съзнание на физическото поле и чрез това да победят това физическо поле. На човечеството е предназначено винаги да развива все по-висши способности, но така, че насоката на еволюцията да е в състояние многократно да прави нови скокове.

И Христос ще присъства, за да може Той да бъде преживяван също и при тези по-висши степени на знания. Християнството във връзка с това не е в своя край, а в самото начало на влиянието си човечеството ще продължи да напредва от степен към степен и Християнството ще присъства при всяка степен, за да може да задоволи най-дълбоките изиск

вания на човешката душа през всички бъдещи епохи на земята.

ТРЕТА ЛЕКЦИЯ

БУДИЗЪМ И ПАВЛОВОТО ХРИСТИЯНСТВО

Колон, 27. 2. 1910 г.

Днес ще се занимаем, с нещо, което ще ни покаже колко значително е, въз основа на изследване, което може да бъде извършено във висшите светове, да се преживее онова, което бъдещето има да даде на човечеството. Мисията на духовно-научното движение е свързана с важни събития на преходния период, в който живеем. От това можем да сме сигурни, че много още ни предстои в бъдеще и следователно в Духовната Наука ние търсим водачество, за да вземем подходящите мерки в настоящето. Трябва да знаем следователно кое е от специално значение при мисленето, чувствуването и волята в наше време.

Има голяма разлика между духовното течение, което дойде от Буда и онова, което възникна от Христовия Импулс. Това няма предвид да постави тези течения в опозиция едно на друго; по-скоро е необходимо да разберем, в какво отношение всяко от тези течения може да бъде плодно. И двете течения ще трябва да се обединят в бъдеще, а Християнството трябва да бъде оплодено от Духовната Наука. За известно време Християнството трябваше да отстрани учението за прераждането. То бе включено в езотеричното учение, но не можеше да бъде прието в екзотеричното Християнство, поради някои всемирни педагогически причини. В противовес прераждането беше основен принцип на Будизма. Там то бе свързано с учението за страданието, което е точно онова, което Християнството възнамерява да победи. След като веднъж осъзнаем целите и мисиите на двете течения ще сме също така в състояние ясно да ги различаваме. Най-главното различие може да бъде видяно най-силно, когато изследваме двата индивида Буда и Павел.

Гаутама Буда достигна до знание чрез своето просветление под дървото Бодхи; тогава той проповядва, че този свят е Майя. Той не може да бъде считан за действителен, защото в него лежи Майя, великата илюзия, която човек вярва да е истина. Човекът трябва да се стреми да се освободи от областта на елементите; тогава той навлиза в една област, Нирвана, където нито имена, нито неща съществуват. Само тогава човек се освобождава от илюзията. Областта на Майя е страдание. Раждане, смърт, болест и старост са страдание. Жаждата за съществуване довежда човека до тази област. Когато веднъж той се освободи от тази жажда, няма нужда повече да се въплътява. Човек може да се попита защо великият Буда проповядва тази доктрина. Отговорът може да последва само от

разглеждане еволюционната насока на човечеството.

Човекът не всякога е бил такъв, какъвто е днес. В по-ранни времена човек не само е имал своето физическо тяло на разположение за придобиване на знание, но е имало един вид ясновидско знание, разпръснато сред човешките същества. Човек е знаел, че има духовни йерархии по същия начин, както ние знаем, че има растения. Той не е имал силата за преценка, ала е могъл да вижда самите творчески същества. Тази мъдрост постепенно изчезнала, ала останала спомена за нея. В Древна Индия, Персия, даже в Египет все още е имало спомен за предишни земни животи. Човешката душа по онова време е била такава, че човек знаел: аз съм произлязъл от божествени същества, но моите възплъщения постепенно са проникнали толкова силно физическото, че духовният ми поглед е бил затъмнен.

Човек е преживявал напредъка по онова време като дегенериране като стъпка назад. Това особено се е усещало от всички онези, които все още са могли, дори в много по-късни времена, да напускат своите физически тела в дадени моменти. Ежедневният свят им е изглеждал през тези моменти като свят на илюзия, като Майя, великата измама. Буда е говорил само от онова, което живяло в човешката душа. Физическият, сетивният свят е бил преживяван като нещо, което е възлякло човекът надолу; той е желал да напусне този свят и отново да се изкачи. Светът на сетивата носели вината за слизането на човечеството.

Нека сравним това понятие с Христовия Импулс и учението на Павел. Павел не наричал сетивния свят илюзия, макар че той е знаел така добре, както и Буда, че човек е слязъл от духовните светове и че неговата жажда за съществуване го е довела в този свят. Човек говори в християнски смисъл обаче, когато си задава въпроса дали тази жажда за съществуване е винаги лоша. Е ли физическият сетивен свят *само* – измама? Според Павловото понятие не е самата жажда за съществуване, сама по себе си, която е зло; тази жажда първоначално е била добра, но е станала зловредна чрез падението на човека под влиянието на Люциферовите същества. Тази жажда не всякога е била лоша, но е станала такава и е донесла болести, лъжи, страдания и пр. Онова, което е било космично събитие в понятието на Буда, става човешко събитие за Павел. Ако Люциферовото влияние не бе се намесило, човек би видял истината във физическия свят вместо илюзията. Не е крив светът на сетивата, а човешкото знание, което е било затъпено чрез Люциферовото влияние. Различията в тези понятия носят в себе си и различни заключения. Буда търсеше спасение в един свят, в който нищо от този свят на сетивата не оставаше. Павел казваше, че човек би трябвало да прочисти своите енер

гии, своята жажда за съществуване, защото той самият ги е замърсил. Човекът би трябвало да разбере воала, който закрива истината и, като прочисти от себе си отново да види истината, която самият той се бе заблудил. На мястото на воала, който скрива растителния свят например, човек ще види божествено-духовните енергии, които работят зад растенията. Раздерете воала и светът на сетивата става прозрачен; накрая виждаме областта на духа. Ние вярвахме, че виждаме животното, растението и минералните царства; това бе нашата грешка. Всъщност ние видяхме йерархиите, протичащи към нас.

Това е причината, поради която Павел казва: "Не убивайте удоволствието от съществуването, а го прочиствайте, защото то първоначално бе добро". Това може да стане, когато човек поеме силата на Христос в себе си. Когато тази сила проникне душата, тя пропъжда душевната тъмнина. Боговете не са поставили човека на земята без никаква цел. Дълг на човека е да победи онова, което му пречи да вижда този свят духовно. Заключение на Буда, че човек трябва да избягва възплъщение сочи към една прототипна мъдрост за човечеството. В противовес Павел казва: "Минете през възплъщение, но наситете се с Христос и в далечно бъдеще всичко, което човек е създал като илюзия ще изчезне".

Това учение, което поставяше вината не на физическия сетивен свят, а на самия човек, по необходимост трябваше да стане историческа доктрина. Точно поради тази причина обаче тя не молеше да бъде дадена в своята цялост в началото. Само първоначалният импулс можеше да бъде даден, в който трябва да се проникне. Този импулс след това постепенно ще навлезе във всички сфери на живота. Макар, че почти 2000 г. са изминали от Мистерията на Голгота, Христовият Импулс днес едва е започнал да бъде възприеман. Цели сфери на живота като философията и науката тепърва трябва да бъдат наситени с него. Буда можеше да даде цялостно своето учение, защото той се отнасяше към една древна мъдрост, която все още се изживяваше по неговото време. Христовият Импулс обаче трябва постепенно да надвие. Една теория на познание, основаваща се върху тези факти остро контрастира с тази на Кант, който не знаеше, че всъщност нашето знание е, което трябва да бъде прочистено.

Павел трябваше да напъти човешките същества в това, че работата във всяко индивидуално възплъщение е от огромна важност. В контраст с относително скорошната доктрина на Буда, че индивидуалното възплъщение е безцелно, той почти трябваше да преувеличи това учение. Човек трябва да се научи да казва: "Не аз, а Христос в мен!" Това е прочистеното Аз. Чрез Павел духовният живот ставаше завист от това единстве-

но въплъщение за цялото бъдеще. Сега, когато такава едно възпитание на душата е завършено и достатъчно число човешки същества са преминали през него през изминалите 2000 г., дошло е времето отново да се говори за прераждане и карма. Ние трябва да търсим да възстановим нашето Аз до състоянието, в което е било преди да започнат въплъщения. Винаги се казва, че Христос е непрекъснато сред нас. "Аз съм с вас всеки ден до края на земята". Сега обаче човек трябва да се научи да вижда Христос и да вярва, че това което вижда е действително. Това ще стане в близкото бъдеще, даже през това столетие, през следващите 2000 г. все повече и повече хора ще го преживеят. Как фактически това ще стане? Трябва да се попитаме например как сега виждаме нашата планета. Земята е описана механично, химично и физически от науката според теорията на Кант-Лаплас и тем подобни. Обаче ние приближаваме към едно преобръщане в тези области. Ще възникне концепция, която ще вижда земята не в термини на чисто минерални енергии, но в термини на растителни или на онова, което може да се нарече етерни енергии. Растението отправя своя корен към центъра на земята, а неговата горна част стои в отношение към слънцето. Това са енергиите, които правят земята това, което е тя; гравитацията е само вторична. Растенията предшестваха минералите, така както въглицата някога са били растителен живот; това скоро ще бъде открито. Растенията дават формата на планетата и тогава те изхвърлят субстанцията, от която нейните минерални основи произхождат. Наченките на тази идея са дадени чрез Гьоте в неговата растителна морфология, ала той не бе разбран. Човек постепенно ще започне да вижда етерната област, защото тя е, която е характерна за растителното царство. Когато човек ще бъде в състояние да получи енергиите на растежа на растителното царство, той ще бъде освободен от енергиите, които сега му пречат да вижда Христос. Духовната Наука би трябвало да бъде едно помагало за това, но това не ще бъде възможно дотогава, докато човек вярва, че изкачването на физическото в етерното няма нищо общо с неговото вътрешно същество. Не е от значение сега в лабораторията дали човек има силен или слаб морален характер. Това не е случаят обаче, когато човек е свързан с етерните енергии. Тогава моралното устройство на човека въздейства върху резултатите. Поради тази причина не е възможно за съвременния човек да развие тази способност, ако остане такъв, какъвто е. Лабораторната маса трябва първо да стане един олтар, каквато е била за Гьоте, който като дете е запалил своя мъничък олтар на природата с лъчите на изгряващото слънце.

Това скоро ще стане. Онези, които са в състояние да кажат: "Не аз, а

Христос в мен" ще са в състояние да работят с растителните енергии по същия начин, както сега се разбират минералните енергии. Вътрешното същество на човека и неговата външна заобикаляща среда си взаимно въздействуват; онова, което е вън, се трансформира за нас в зависимост от това дали нашето зрение е ясно или замъглено. Даже през това столетие и все повече през следващите 2500 г. човешките същества ще бъдат в състояние да виждат Христос в Неговата етерна форма. Те ще виждат и етерната земя от която изкача растителният свят. Те ще са в състояние да виждат обаче, че вътрешна доброта работи по-различно върху заобикалящата среда от злото. Онзи, който притежава тази наука в най-голяма степен е, Мантрея Буда, който ще дойде приблизително след 3000 г. "Майтрея Буда" означава "Буда с правилен разум". Той е този, който ще изясни на човешките същества значението на правилното мислене. Всичко това ще доведе човешките същества до разбиране в какво направление трябва да вървят. Вие трябва да предприемате трансформирането на абстрактните идеали в конкретни идеали, за да допринесете за една еволюция, която се движи напред. Ако не успеем в това, земята ще пропадне в материализъм и човечеството ще трябва да започне отново или на земята, след огромна катастрофа, или на следната планета. Земята има нужда от Антропософия! Който осъзнае това, е антропософ.

ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ

МИСТЕРИИТЕ НА ВСЕЛЕНАТА: КОМЕТИ И ЛУНАТА

Щутгард, 5 март 1910 г.

През нощ, когато звездите са ясни и ние гледаме ширинето небесно, чувство на възвишеност най-напред протича в душите ни, оставяме безбройните чудеса на звездите да ни въздействуват. Това чувство на възвишеност е по-силно у някои, по-малко силно у други, според индивидуалния характер. Като повдигне глава към звездните небеса обаче човек скоро усеща своето желание да разбере нещо от тези чудеса на космичното пространство. По отношение на звездните небеса най-малко от всичко би го задържала мисълта, че това чувство на възвишеност и величие може да изчезне, ако той желае да проникне в тайната на звездния свят със своето разбиране. Оправдани сме в чувството, че разбирането в тази сфера не може да нарани чувството, което възниква у нас. Както в други сфери скоро става ясно в по-голяма или по-малка степен, че научно-духовното знание увеличава и засилва нашите чувства и опитности, ако ние имаме здравословно разбиране: и така човек все повече и повече ще бъде убеден относно тези възвишени космични факти че животът на неговите чувства не ще увехне ни най-малко, когато той би се научил да

схваща какво всъщност минава през пространството или остава непрекъснато там.

В една лекция, разбира се, е възможно да се борави с едно малко ъгълче от света и ще ни е необходимо време, за да схванем, стъпка по стъпка фактите на света. Днес ще се занимаем с една част, съвсем мъничка част от световното пространство във връзка с живота на човека. Макар че човек може мъгляво да го предусеща, той ще научава все по-голяма и по-голяма точност чрез Духовната Наука, че той е роден от целостта на вселената и че мистериите на вселената са свързани с неговите собствени мистерии. Това става особено ясно, когато навлезем с точност в някои мистерии на съществуването.

В човешкия живот така както той еволюира на тази земя се проявява един контраст - контраст, който се намира навсякъде и по всяко време. Това е контрастът между мъжкото и женското. Знаем, че този контраст в човешката раса съществува от времето на древната Лемурия; знаем също, че това ще трае за известен период през нашето земно съществуване и в края на краищата ще се разпадне отново в едно по-висше.

Ако си спомним, че всеки човешки живот е роден от космичния живот, тогава бихме запитали, ако е наистина вярно, че това, което се е проявило в човешкия живот от времето на Древната Лемурия, като контраст между мъжа и жената до известна степен е придружавало еволюцията ни на земята, можем ли да намерим нещо във вселената, което в един по-висш смисъл представлява този контраст? Можем ли да открием в Космоса онова, което се ражда като мъжкото и женското на земята? На този въпрос може да се отговори.

Ако застанем на основата на Духовната Наука, не можем да процедираме според максимите на съвременния материализъм. Един материалист не може да си представи нищо освен онова, което живее непосредствено в заобикалящата го среда и следователно е склонен да търси този контраст на мъжко и женско във всичко, което е приложимо само в човешкия и животинския живот на Земята. Това е една грешка на нашето време. Трябва ясно да знаем, че определението "мъжко" и "женско" в човешкото царство е валидно в строг смисъл само от Лемурийската епоха насам и че ще бъде до известен момент в земната еволюция, а що се касае до животните и растенията, само през еволюцията на древната Луна и през земната еволюция.

Въпросът все пак остава обаче: мъжкото и женското, както те съществуват на земята, са ли родени от един по-висш космичен контраст? Ако сме в състояние да открием този контраст, ще възникне една чудесна и първоначално тайнствена връзка между това явление и едно явление в

космоса. Има, разбира се, навсякъде контрасти в космоса, но човек трябва да разбере как да ги открива по правилен начин. Първият контраст в космоса, който е значителен за човешкия живот, е този между слънцето и земята. С различните наши проучвания на земната еволюция видяхме как слънцето се е отделило, от нашата земя, как двете са станали независими тела в пространството, но можем също да попитаме: Как контрастът между слънце и земя в макрокосмоса, във великия свят, се повтаря в човека, микрокосмоса? Има ли в самото човешко същество един контраст, който съответствува на контраста между слънце и земя в нашата планетна система? Да, има. В човешкия организъм - целият организъм телесен и духовен - той се явява между всичко, което се изразява външно в органа на главата и всичко, което се изразява външно в органите на движението, ръцете и краката. Всичко, което е изразено в човешкото същество в този контраст между глава и органи на движението съответствува на контраста или полярността, която възниква в космоса между слънце и земя. Ние скоро ще видим как това е съвместимо със съответствието между слънцето и сърцето. Тук обаче, което трябва да подчертаем е, че в човешкото същество, от една страна има главата, а, от друга, това, което наричаме органи на движението.

Вие лесно може да разберете, че що се касае до неговите крайници човек е бил напълно по-различно същество през еволюцията на древната Луна. Земята го е направила изправено същество, такова, което използва ръце и крака, както това той прави днес; също така само на земята неговата глава става в състояние да гледа свободно в космичното пространство, защото силите на слънцето го изправят, докато през еволюцията на древната Луна неговият гръбнак е бил паралелен с повърхността на Луната. Може да се каже, че земята е отговорна за това, че човекът е в състояние да използва своите крака, както той прави това днес. Слънцето работейки върху земята отвън и образувайки контраст на земята е отговорно за факта, че човешката глава, с нежната физиономия, в известен смисъл се е откъснала от подчинението на земята и е способна свободно да гледа в пространството. Онова, което в планетната система, е контрастът между слънце и земя, се появява в човешкото същество като контрастът между глава и крайници. Откриваме този контраст на глава и крайници във всяко човешко същество независимо дали е мъж или жена и също така откриваме, че тук мъжете и жените са еднакви, така че можем да кажем, че контрастът, съответстващ на този между слънце и земя, се изразява по същия начин и у мъжете и у жените. Земята въздейства по същия начин върху жената, както и върху мъжа; жената е свързана към земята по същия начин, както мъжът. А слънцето осво-

бождава главата на жената и на мъжа еднакво от подчинението и на земята.

Ще сме в състояние да измерим дълбочината на този контраст, ако си спомним, че онези същества например, които паднаха в твърда материя твърде рано, така да се каже, - млекопитаещите - не можаха да достигнат свободен поглед в космичното пространство: тяхната физиономия е обвързана към земното съществуване. За млекопитаещите контрастът между слънце и земя не стана, в същия смисъл, един контраст и в тяхното собствено същество. По тази причина ние не можем да говорим за млекопитаещите като за микрокосмос, а можем да наречем човешкото същество един микрокосмос и в контраста между глава, и крайници имаме доказателство за микрокосмичната природа на човека.

Тук имаме един пример, който същевременно показва колко безкрайно важно е да не сме едностранчиви в нашите проучвания. Човек може да преброи костите на човека и костите на висшите бозайници и също мускулите на човека и тези на бозайниците и връзката, която може да се види от това е довела в съвременността до един световен мироглед, който поставя човека в близост до висшите бозайници. Че това може да се случи произтича просто от факта, че хората все още не са се научили, а ще се научат чрез Духовната Наука, колко важно е не само да *имат* истини, но и да прибавят нещо към тях. Осъзнайте, мои мили приятели, че в този момент се казва нещо много важно, нещо, което антропософът би трябвало да впише в паметта и сърцето си: много неща са верни, но да се знае само, че едно нещо е вярно не е достатъчно! Например онова, което съвременната естествената история казва за родството на човека с маймуните е безсъмнено вярно. При една истина обаче важното не е само да я притежаваш като истина, но да знаеш нейната важност при обяснението на съществуването като цяло. Една твърде обикновена ежедневна истина може и да не бъде приета като решителна само защото нейната важност не е осъзната.

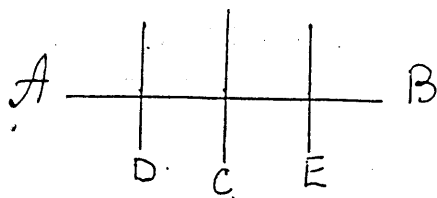
Една позната истина, известна на всеки, става дълбоко значителна за цялата наша доктрина за земната еволюция, ако нейната действителна важност бъде разбрана: истината, че човекът е единственото същество на земята, което може да отправи своята физиономия с истинска свобода към космичното пространство. Ако сравним човешкото същество в това отношение с маймуните, които стоят близо до него, трябва да кажем, че макар че маймуната се е опитала да се изправи в право положение, тя някак си е направила каша от всичко това...и това е главното. Човек трябва да има проникновение в относителната тежест на една истина! Трябва да *почувствуваме* важността на факта, че човекът има

това преимущество и би трябвало да го свържем към другия космичен факт, който току-що охарактеризирахме: не е само земята, но слънцето в контраст със земята - нещо отвъд земята - което преди всичко прави човека гражданин на Небесното пространство и го откъсва от земното съществуване. В известен смисъл можем да кажем, че цялото това космично уравновесяване, което ние днес знаем като контраст между слънце и земя; трябваше да бъде създадено, за да може на човека да се даде мястото на предимство в нашата вселена. Тази конфигурация на слънце и земя трябваше да стане заради човека, за да може той да се издигне от положението на животните. В човешкото същество така имаме същия контраст, който виждаме, като погледнем небесното пространство и видим слънцето с неговия двойник земята.

И възниква въпросът: Можем ли да открием в космоса другия контраст, който се намира на земята, този между мъжко и женско? Има ли евентуално нещо в нашата слънчева система, което е нещо като огледален образ на земята на контраста между мъжа и жената? Да, тази по-висока полярност може да се определи като контраст между естеството на кометите и Луната, между кометите и Луната.

Така както контрастът на слънце-земя се отразява в нашите глава и крайници, така в женско и мъжко се отразява контрастът комета - луна. Това ни довежда до някои дълбоки космични мистерии. Колкото и странна да ви звучи истина е, че различните членове на човешката природа във физическото тяло са в различни степени израз на духовното, което лежи зад тях. Във физическото тяло на човека главата е, и в известен друг смисъл крайниците, които съответствуват най-тясно във външна форма на техните основни вътрешни духовни енергии. Нека да си изясним това: всичко, което застава пред нас външно във физическия свят, е образ на духовното, духовното го е сформирало. Ако духовното сформира нещо физическо, то може да го формира по такъв начин, че при известна степен на еволюцията тази физическа форма е или по-подобна или по-малко подобна на него, на духовното, или е повече или по-малко несходна на него. Само главата и крайниците са подобни, като външни структури на техните духовни двойници. Останалата част от човешкото тяло никак не е подобна на духовната картина. Външната структура на човека, с изключение на глава и крайници, е в най-дълбок смисъл един мираж и онези, чието ясновидско зрение е развито, винаги виждат човешкото същество по такъв начин, че истинско впечатление се получава само от главата и крайниците. Главата и крайниците поражда в ясновидеца чувството, че те са истински, те не мамят. По отношение на останалата част от човешкото тяло обаче ясновидското съзнание

има чувството, че това е една неистинска форма, ще рече нещо, което е изродено, че никак не е подобно на духовното зад него. Освен това всичко, което е женско, за ясновидското съзнание се явява като че ли не е напреднало отвъд известна степен на еволюцията, а е изостанало.

Бихме могли също да кажем, че еволюцията е напреднала от точка А до В. Ако С е нещо като нормалното развитие, то тогава ние бихме били в точката С, що се касае до човешката глава и крайници. Онова, което се появява във формата на женското тяло, е останало като че е в D, не е напреднало до точка на развитие. Ако не би се криво разбрало, бихме могли да кажем, че женското тяло, каквото е днес, е изостанало до една по-духовна степен; в своята форма то не е слязло така дълбоко в материя, за да бъде в унисон с обикновената степен на еволюцията. Мъжкото тяло обаче е напреднало *отвъд* обикновената степен - с изключение на главата и крайниците. Мъжът е надминал обикновената си степен и е достигнал до точки Е. Едно мъжко тяло следователно е изродено, защото то е по-материално от своя духовен прототип, защото е слязло по-дълбоко в материя, отколкото това е било необходимо в съвременното за обикновената степен на еволюция. Така в женското тяло имаме нещо, което е изостанало от нормалната еволюция, а в мъжкото тяло нещо, което е слязло по-дълбоко в материалното, отколкото са главата и крайниците.

Същият този контраст може да се намери в нашия слънчев космос. Ако вземем нашата земя и слънцето като представляващи нормалните еволюционни степени, кометата не е достигнала до тази нормална степен. Тя съответствува в нашия космос на женското в човешкото същество. Ето защо трябва да виждаме съществуването на кометата като космичен прототип на женския организъм. Лунното съществуване пък е двойникът на мъжкото съществуване. Това ще бъде ясно на вас от казаното преди. Отпреди ние знаем, че Луната е парче, от Земята, което е трябвало да бъде отделено от нея. Ако бе останало със Земята, Земята не би могла да напредне в своята еволюция, Луната е трябвало да бъде отделена поради гъстотата и. Контрастът между Комета и Луна във в космоса е следователно прототипът на женското и мъжкото в човешкото

същество.

Този въпрос е крайно интересен, защото ни показва, че дали разглеждаме едно земно същество такава като човека или цялата вселена, не трябва просто да мислим за един член един до друг с други, както ни се явяват те в пространството; ако правим това ние се отдаваме на една ужасна илюзия. Различните членове на човешкия организъм са разбира се, един до друг и обикновеният материалистичен анатом ще ги сметне, че са на еднаква степен на развитие. Но за онзи, който изучава истината на нещата, има разлики, дотолкова, доколкото едно нещо е достигнало известна точка на еволюция, а друго не е - макар че е направило известен напредък - а още по-друго е преминало отвъд тази точка. Ще дойде време, когато целият човешки организъм ще бъде проучван в тези насоки; само тогава ще съществува в истински смисъл една окултна анатомия. Както вече съм казал, неща, намиращи се едно до друго, могат да бъдат на различни степени на еволюция, а органите в човешкото тяло могат да се разберат само, когато човек знае, че всеки един от тях е на твърде различна степен на еволюция.

Ако си спомните, че еволюцията на древната Луна, предшествуваше тази на нашата Земя, ще осъзнаете от това, което току-що казахме, че макар, че настоящата Луна е наистина част от еволюцията на древната Луна, тя не е сега на онази степен на еволюция и не я представлява. Луната не само е напреднала до земна степен, но дори е отишла отвъд това; тя не е била в състояние да чака, докато Земята ще стане един Юпитер и следователно е изпаднала във вцепененост, що се касае до нейната материална страна - не, разбира се, и до нейните духовни отношения.

Кометите представляват отношението на древната Луна към слънцето което преобладавало през известно време в еволюцията на древната Луна. Кометата е останала на тази степен, но сега трябва да изрази това малко по-различно. Кометата не е напреднала до точката на нормално земно съществуване. Така както в съвременната Луна имаме една част от един по-късен Юпитер, които е бил роден твърде рано и е следователно в състояние на летаргия, неспособен за живот, така в нашите комети ние имаме една част от съществуването на древната Луна проектирано в нашата съвременна земна еволюция.

Между другото бих желал да спомена тук едно забележително нещо, чрез което нашите духовно-научни начини на изучаване са спечелили един малък триумф. Онези, които са присъствували на 18-те лекции върху космогонията, които изнесох в Париж през 1908 г., ще си спомнят, че говорих по някои въпроси, които не са засегнати в моята книга "Очерк на окултната наука", /човек не трябва винаги да даде всичко; не

трябва да пише е д н а книга, а безкрайно книги, ако желае да развие всичко/. В Париж аз развих една точка, отнасяща се повече до материално-химичната страна на въпроса, така да се каже. Казах, че еволюцията на древната Луна - която се прожектира в съвременното съществуване на комети, защото кометата е останала на тази степен и, доколкото позволяват съвременните условия, изразява онези стари отношения в своите закони - казах, че тази еволюция на древната Луна се различава от тази на земята в това че азотът и някои азотни съставки - цианидий, синилна киселина - са били необходимост за съществата на древната Луна, както кислородът е необходимост за съществата на нашата съвременна земя. Цианидът и подобни вещества са съставки, които са смъртоносни за живота на по-висшите същества, водещи до разрушение. Обаче съставките на въглерода и азота, съставките на синилната киселина и тем подобни са играли напълно подобна роля като тази на кислорода на земята. Тези въпроси развих по онова време в Париж и онези, които ги записаха в своята памет, е трябвало да кажат на себе си, че ако това е истина трябва да има някакво доказателство за нещо подобно, за съставките на въглерода и азота в съвременните комети. Може да си спомните /сведението ми бе донесено по време на лекторския курс върху Св.Йоан и другите три Евангелия в Стокхолм/, че вестниците писали какво съществуването на цианидните съставки е доказано в спектъра на кометата. Това е блестящо потвърждение на онова, което духовното изследване е казало по-рано, и най-после е било потвърдено от физическата наука. Тъй като такъв вид доказателства винаги се изискват от нас, аз го цитирам тук. Когато такъв учудващ случай е на разположение, важно е на антропософите да го изтъкват и - без гордост - да си припомним този малък триумф на Духовната Наука.

Както виждате, наистина можем да кажем, че контрастът между мъжкото и женското има своя космичен прототип в контраста между кометата и луната. Ако можем да изхождаме от това /не е, разбира се, възможно да се навлезе във всички разновидности/ и ако бихме могли да демонстрираме пълното въздействие на тялото на луната и на кометите, бихте осъзнали колко велико и силно е за душата - как надвишава всички общи чувства за възвишеност - да се преживее, че тук на земята виждаме нещо отразено и че то, при неговото функциониране, е точен израз на контраста между комета и луна във вселената. Възможно е да кажем само няколко от тези неща. Няколко са много важни и тях ще разгледаме.

Над всичко трябва да станем съзнателни за това как контрастът, изразен в комета и Луна въздейства върху човешкото същество. Не трябва

да мислим, че този контраст изразява себе си *само* в онова, което съставлява мъж и жена в човечеството, защото трябва да ни бъде ясно, че мъжки характеристики съществуват във всяка жена и женски - във всеки мъж. Също така знаем, че етерното тяло на мъжа е женско, а това на жената - мъжко и това прави въпросът крайно сложен. Трябва да осъзнаем, че контрастът мъжко женско по този начин е обърнат за етерните тела на мъжа и жената, а така са също и влиянията на комета и луна. Тези въздействия съществуват и по отношение на астралното тяло и на Аза. Ето защо контрастът между комета и луна е от дълбоко и остро значение, за еволюцията на човечеството на земята. Фактът, че Лунната еволюция има тайнствена връзка по отношението на половете, връзка която се изплъзва от екзотеричните начини на мислене, който факт вие може да видите в нещо, което може да изглежда напълно случайно именно, че резултатът от връзката между мъж и жена, детето, се нуждае от десет лунни месеца за своето развитие от зачатие до раждане. Дори съвременната наука пресмята не слънчеви, а лунни месеци, защото в това отношението между луната, представляваща мъжкото във вселената и земята, и кометната природа, представляваща женското във вселената, е решителна, като се отразява и в продукта на половете.

Ако разгледаме това от другата страна от страна на кометите, имаме друго важно следствие за еволюцията на човечеството. Естеството на природата на кометите е като че ли женско и в движенията на кометите, в целия стил на тяхното появяване от време на време виждаме нещо като проектиране на прототипа на женското естество в космоса. Това е нещо, което действително прави впечатление като че ли е спряло преди да е достигнало, нормалната обикновена степен на еволюция. Това космично женско - изразът не е съвсем подходящ, но ни липсват по-подходящи термини - се появява от време на време като нещо, което разбутва нашето съществуване от дълбините на една природа, съществуваща още преди зората на историята. По начина на своето появяване кометата е подобна на женското начало. Същото можем да изразим и по този начин: Така както онова, което се върши от една жена повече от чувство, от страх, се отнася към сухата разумна мъжка преценка, така е редовното разумно движение на луната по отношение на кометното явление, което въздейства очевидно нередовно върху нашето съществуване. Това е особеността на женския духовен живот. Забележете добре - аз не казвам духовният живот на жената, а женският духовен живот. Има разлика, духовният живот на жената естествено включващ мъжки - характеристики.

Женският духовен живот, независимо дали е у мъж или жена, прожек-

тира в нашето съществуване нещо примитивно, нещо елементално и това е, което прави и една комета. Винаги когато пред нас застава този контраст между мъж и жена, можем да го видим, защото той се изразява с необикновена яснота.

Хора, които преценяват всичко от външна страна критикуват Духовната Наука затова, че много жени са привлечени към нея. Те не разбират, че това е съвсем разбираемо, просто защото средният мозък на един мъж е преминал границата на една средна точка на еволюцията; този мозък е станал по-сух, по-дървен и следователно повече се придържа към вкостенено към традиционни понятия; той не може да се освободи от предразсъдъците, в които е заседнал. Някой, който изучава Духовната Наука понякога може да му е трудно, че през съвременното си възплъщение трябва да използва такъв мъжки мозък! Мъжкия мозък е твърд, противодействащ и по-труден за манипулиране от женския мозък, който по-лесно може да надделее препятствията, които мъжкия мозък със своята гъстота издига. Ето защо женският мозък много по-лесно може да следва онова, което е ново в нашия начин на гледане на света. До размера, до който мъжките и женските принципи се изразяват в структурата на човешкия мозък, може дори да се каже, че през нашето съвремие твърде неудобно и неприятно е да си принуден да използваш мъжки мозък. Мъжкия мозък трябва да бъде много по-внимателно обучаван, много повече из основи, отколкото женският мозък. Както виждате, не е толкова необикновено, че днес жените по-лесно се ориентират в нещо, което е така подчертано ново като Духовната Наука.

Тези въпроси са от най-голяма важност в историята на културата, ала днес не могат да бъдат разисквани почти никъде освен в антропософски кръгове, освен в нашите кръгове, където ще се погледне сериозно на факта, че не е така удобно човек да има мъжки мозък, колкото да има женски. Това естествено в никакъв случай не означава, че много мозъци в едно женско тяло нямат напълно мъжки качества. Тези неща не са толкова прости, колкото ние с нашите съвременни понятия ги считаме.

Естеството на кометата е нещо елементално; то раздвижва нещата и в известен смисъл е необходимо, щото да може напредващата насока на еволюцията да бъде подкрепяна по правилния начин от космоса. Хората винаги са имали усещането, че това кометно естество по някакъв начин е свързано със земното съществуване. Само в наши дни такава една идея се отхвърля. Представете си само какво лице ще направи един съвременен учен, ако му се случи същото нещо, което се случи между проф. Бод и Хегел. Веднъж Хегел казал направо на един ортодоксален немски професор, че годините, през които стават добри винаги зависят

от кометите и той се опитал да му докаже това, като споменал годините 1811 и 1819, години през които станали хубави вина и които били предшествувани от комети. От това възникнало голяма препирня! Но Хегел казал, че неговото изказване има толкова добра основа, колкото множеството пресмятания, отнасящи се до движението на звездите и че това е империчен въпрос, който се доказва от тези два случая. Извън такива комични епизоди обаче можем да кажем, че хората винаги са предусещали нещо във връзка с кометите. Не е възможно да влезем в такива подробности, тъй като това ще е огромна работа, но желаем да осветим едно главно кометно влияние, свързано с човешката еволюция.

Кометите се появяват през огромни интервали от време. Нека да попитаме: когато се появяват е ли тяхното отношение към човешката еволюция като цяло такова, че те да стимулират, така да се каже, женския принцип в човешката природа? Ето например Халеевата комета, която сега отново има известна актуалност. Същото може да се каже за много други комети. Халеевата комета има съвсем определена задача и всичко, което носи със себе си е във връзка с тази специална задача. Халеевата комета - сега ние говорим за нейната духовна страна - има за задача да отпечата върху човешката природа своето специфично същество по такъв начин, щото тази човешка природа и същина да направи една по-нататъшна крачка в развитието на Аза, когато кометата приближава земята. Това е тази стъпка, която води Аза към концепции на физическото поле. По начало кометата има свое специално влияние върху двете най-ниски устройства на човешката природа, върху онова, което е мъжко и женско; в това тя се обединява с въздействието на луната. Когато кометата не е наблизко, въздействието на луната е едностранчиво; това въздействие се променя, когато кометата се приближи.

Ето как въздействието на кометата сега се изразява: Когато човешкото Аз направи една стъпка напред, тогава, за да може *целият* човек да напредне, физическото и етерното тяло трябва съответно да се трансформират. Ако Азът трябва да мисли по-различно през 19-тото столетие от начина, по който е мислил през 18-тото столетие, трябва да има нещо, което да променя външния израз на Аза във физическото и етерното тяло - и това нещо е кометата! Кометата работи върху физическото и етерното тяло на човека по такъв начин, че те фактически създават органи, деликатни органи, които са подходящи за по-нататъшното развитие на Аза - на Аз-съзнанието, така както то се е развило особено след внедряването на Христовия Импулс в земята. От тогава насетне значението на появяването на кометата е, че Азът, както се развива от степен към степен, получава физически и етерни органи, които може да използва.

Помислете само - странно както може би звучи и лудо, както може би ще го намерят нашите съвременници - въпреки това вярно е, че ако Азът на един Бюхнер, на един Молшот и на други материалисти нямаха около годините 1850-60 подходящи физическа и етерни мозъци, тяхното мислене не би могло да бъде така материалистично, както бе. Тогава може би достойният Бюхнер е щял да бъде един добър среден проповедник. За да може той да достигне до мислите, изразени в неговата "Kraft und Stoff", необходимо бе не само неговото Аз да еволюира по този начин, но и да има съответно устройство във физическото и етерното му тяло. Ако търсим еволюцията на самото Аз, необходимо е да се огледаме в духовно-културния живот на периода. Ако искаме обаче да знаем как стана, че тези хора от 19-тото столетие са имали физически мозък и етерно тяло, подходящи за материалистично мислене, трябва да кажем, че в 1835 г. се появява Халеевата комета. През 18-тото столетие имаше така нареченото Просвещение, което също е известна степен в развитието на Аза. През втората половина на 18-тото столетие средното човешко същество имаше в своя мозък това духовно очертание което се нарича "Просвещение". Онова, което разгневяваше Гьоте беше, че няколко идеи се пускаха и хората се обявяваха за доволни. Кое създаде мозъкът за този "Век на Просвещение"? Халеевата комета през 1759 г. създаде този мозък. Това бе едно от нейните главни въздействия.

И така всяко кометно тяло има определена задача. Човешкият духовен живот възприема своята насока с известна космична редовност, така да се каже, - буржоазна редовност би могло да я наречем. Така както човек предприема с една земна, буржоазна точност някои дейности ден след ден като закуска и обяд, така също човешкият духовен живот взима своята насока с космична точност. В тази точност влизат други събития, събития, които в обикновения буржоазен живот също така не са като тези на ежедневието и чрез които известен забележим напредък става. Такова нещо е например, когато едно дете се роди в дадена фамилия. Космичната точност, проявяваща се в цялата човешка еволюция взима своето направление под влиянието на луната, на лунното тяло. В контраст на тези събития има неща, които винаги донасят стъпка напред, които са естествено разпределени в широк обсег на време; тези събития се появяват под влиянието на кометите. Различните комети тук имат различни задачи и когато една комета е свършила своята работа тя се разпада. Така ние откриваме, че от известно време нататък някой комети се явяват като две и след това се доразпадат. Те се разтапят, като са завършили своите задачи. Редовността, точността, всичко което принадлежи на общия цикъл, е свързана с лунното влияние; навлизането на един еле-

ментален импулс винаги, включване нещо ново, той е свързан с влиянието на кометите. Така виждаме, че тези, очевидно непостоянни скитници из небесата имат своето отредено място и значение в цялата структура на нашата вселена.

Можете да си представите, че когато нещо ново, като продукт на космичното женско, навлезе в еволюцията на човечеството, то може да предизвика безредици, които са достатъчно очебиещи, но които хората предпочитат да не забелязват! Възможно е обаче да се накарат хората да осъзнаят, че някои събития в земното съществуване са свързани със съществуването на кометите. Така както нещо ново, един подарък от жената, може да навлезе в ежедневието на семейството, така е с кометите. Както когато едно ново малко дете се роди, също така е когато, чрез връщането на една комета, се създава нещо съвсем ново. Трябва обаче да помним, че при някои комети Азът все повече и повече бива натикван във физическия свят и това е нещо, на което ние трябва да противодействуваме. Ако влиянието на Халеевата комета би продължило, едно ново нейно появяване може да донесе голямо усилване на Бюхеровата мисъл и това ще бъде огромно нещастие. Всяко появяване на Халеевата комета следователно би трябвало да ни предупреждава, че тя може да е една злотворна гостенка, ако просто се отдадем на нейното влияние, ако не се противопоставим на него. Касае се да се държим здраво към по-висши и по-значителни въздействия и влияния на космоса, отколкото тези на Халеевата комета. Необходимо е обаче, щото човешките същества да считат тази комета като едно предзнаменование; те трябва да осъзнаят, че нещата вече не са каквито са били досега, когато в известен смисъл е било ползотворно за човечеството да се отдава на тези влияния. Това влияние повече не е плодно. Човешките същества вече трябва да се свържат с по-различни сили, за да балансират тези опасни влияния на Халеевата комета. Когато се казва, че Халеевата комета може да бъде едно предупреждение, че нейното влияние, когато работи само може да накара хората да станат повърхностни и да въведе Аза все повече и повече във физическото поле; и точно в нашето съвремие на това трябва да се противодействува, то това се казва не за да се съживи едно старо суеверие. Противодействието може да стане само чрез един духовен мироглед за света, такъв като този на Антропософията, който да замени еволюционната насока, предизвикана от Халеевата комета.

Може да се каже, че още веднъж Господ размахва Своята пръчка в небесата, за да каже на човешките същества чрез това предзнаменование: сега е време да запалите духовния живот! От друга страна, не е ли чуде-

сно, че съществуването на кометите обхваща дълбините на живота, включително животинския и растителен живот, който е свързан с човешкия живот? Онези, които внимателно разглеждат такива неща, ще наблюдават, че има фактически неща напълно по-различно в цъфтенето на цветята от онова, което обикновено е. Тези неща са тук, но те много лесно не се довиждат, така както хората толкова често не довиждат духа, не желаят да виждат духа.

И сега можем да попита: има ли нещо в космоса, което да съответствува на изкачването към духовен живот, за който току-що се каза? Видяхме, че главата и крайниците и женското и мъжкото имат полярни контрасти в космоса. Има ли нещо в космоса, което да съответствува на това издигане към духовното, на това напредване на човека отвъд себе си, от нисшия към по-висшия Аз?

Ние ще си зададем този въпрос утре във връзка с най-големите задачи на духовния живот през нашето съвремие. Днес аз пожелах да дам въстъпленията, за да можем утре да разберем чрез по-широки отношения един важен въпрос на съвременето, много от това, което казах днес, е доста отдалечено, но ние живеем в една година на комета. Следователно добро бе да се каже нещо за тайнственото отношение на кометното съществуване към нашето земно съществуване. Като започнахме с това утре ще говорим за огромното духовно значение на нашето време.

ПЕТА ЛЕКЦИЯ

НОВОТО ПОЯВЯВАНЕ НА ХРИСТОС В ЕТЕРА

Щутгард, 3. 3. 1910 г.

Има известна връзка между миналото и бъдещето в еволюцията на човечеството. Когато човек разглежда тази връзка, тя много осветява въпроса, който бихме могли да изразим по следния начин: Каква е нашата задача като човешки същества в даден период?

Когато се събрахме преди известно време, ние казахме различни неща относно миналото в еволюцията на човечеството. Днес ще се кажат някои неща за връзката в еволюцията на човечеството между миналото и непосредственото бъдеще. Като приключвахме вчерашната лекция, ние посочихме едно важно указание, което казва, като че говорейки от небото, че човечеството се нуждае от духовен импулс, нещо като един нов импулс за века. Можем да разберем как този нов импулс трябва да работи само ако разгледаме последното хилядолетие преди основаването на Християнството в известно отношение с хилядолетието следващо Христа, в което ние живеем.

Има закон, според който някои събития се повтарят в еволюцията на

човечеството, и в последната лекция в Щутгарт говорихме именно за такива повторения в човешката еволюция. Днес аз желая да подчертая специално, че когато се говори Духовната Наука за такива редовни повторения човек не бива да вярва, че такива повторения могат да бъдат конструирани интелектуално, защото в края на краищата повторенията трябва да бъдат изследвани в подробности; те трябва да бъдат установени в подробности чрез духовно изследване. Човек може много да се отдалечи, ако използва едно или друго от тези повторения като модел за конструиране на нови. Има фактически едно повторение, което наподобява друго, онова повторение, в което основни събития, важни събития, които въздействаха преди основаването на Християнството, отново стават по известен начин след основаването на Християнството.

Ако човек наблюдава последните три хилядолетия преди основаване на Християнството вижда, че тези три хилядолетия принадлежат на една епоха в историята на еволюцията на човечеството, която се определя като Тъмната Епоха - по-малката Тъмна Епоха - Кали Юга. Тази Кали Юга започва в годината 3101 пр. основаване на Християнството. Всичко, което ние понастоящем определяме като великите постижения на човечеството, онова, което наричаме характерните черти на съвременната човешка култура, е свързано с тази Тъмна Епоха. Преди тази Тъмна Епоха или Кали Юга цялото човешко мислене, всички човешки душевни енергии все още са били по-другояче подредени в известен смисъл. В периода преди годината 3101 пр.Хр. - това е една приблизителна дата, от която еволюцията постепенно се придвижва от един характер към друг - съществуваше онова, което може да се определи като последен остатък от старото ясновидство. В течение на човешката еволюция следващите периоди следват един след друг: Крита Юга, Трета Юга, Двапара Юга, Кали Юга. Последната е, от която се интересуваме специално днес. Чрез по-ранните периоди ние се връщаме назад до Древна Атлантида. В древни времена все още съществуваша остатъци от старото ясновидство, така че преди Тъмната Епоха човек все още имаше непосредствено съзнание за съществуването на един духовен свят, защото можеше да вижда в този духовен свят.

Това съзнание за духовния свят постепенно се оттегли от човешка миروглед и може да кажем, общо взето, че започнаха да бъдат култивирани способностите и енергиите, които ограничават човешката преценка за света на сетивата и които обаче също така култивират човешкото себе-съзнание. Всичките тези енергии започнаха през Кали Юга. Докато човекът не бе в състояние да гледа в духовните светове през този период, все повече се развиваше онази стабилна точка вътре във физическия,

сетивен свят, която ние наричаме знание за себесъзнание. Недейте предполага обаче, че това знание за себесъзнанието е вече култивирано до висока степен. То трябва да се култивира още по-нататък. То обаче никога не би могло да навлезе в човешкото съзнание ако не е била тази Тъмна Епоха. В трихилядната година преди основаването на Християнството човекът постепенно загуби своята връзка напълно с духовния свят. Той нямаше вече тази връзка чрез пряко наблюдение.

През моето последно посещение ние видяхме как в края на първото хилядолетие се появява нещо като компенсация за загубеното зрение в духовните светове. Това бе дадено за човека чрез факта, че една специална индивидуалност Авраам, бе подбрана, притежаваща в специална степен такава организация на физическия мозък, чрез която бе възможно да се получи съзнание за духовния свят без старите способности. В Духовната Наука следователно първата част на Кали Юга наричаме периода на Авраам - онзи период, в който човек наистина загуби пряко виждане в по-висшите духовни светове, но през който нещо като съзнание за Бога се събужда в него. Това постепенно прераства в неговото Аз така че той все повече схваща този Бог като свързан с неговото Аз-съзнание. С човешкото Аз-съзнание. Бог се появява като Световното Аз в онази епоха, първото хилядолетие от Кали Юга, което ние можем да наречем при неговото приключване епохата на Авраам.

Тази епоха на Авраам бе последвана от епохата на Мойсей, в която Бог Яхве, Световното Аз вече не се проявяваше като тайнствена направляваща сила в човешките съдбини, като един Бог на един само народ. Както знаем, този Бог разкри себе си през времето на Мойсей в горящата капина като Бог на елементите. Беше голям напредък, когато Световното Аз като Бог, се преживяваше по такъв начин чрез учението на Мойсей, щото човек казваше на себе си: елементите на съществуването – онова, което ние виждаме с физически очи, светкавица и гърмотевица и пр. - в края на краищата са еманации, дела на Световното Аз, на единственото Световно Аз.

Трябва ясно да схванем до каква степен това беше един напредък. Когато се връщаме назад отвъд времето на Авраам, и отвъд Кали Юга откриваме че, чрез прякото си виждане в духовните светове в резултат на остатъци на древното ясновидство човешките същества виждали духовното. Те виждат това духовно през всички древни времена. Трябва да се върнем доста много назад, ако искаме да открием нещо друго. Човешките същества виждат духовното през Двапара Юга, Трета Юга, Крита Юга. Те виждали духовното по такъв начин, че то се проявявало пред тях като множество от същества. Вие знаете, разбира се, че когато се из

дигнем до духовните светове, там ние намираме йерархиите на духовните същества. Те естествено са под духовно водачество, едно обединено духовно водачество. В онези древни времена обаче съзнанието не е достигало чак до това обединено духовно водачество. Човекът виждаше отделни членове от йерархиите, виждаше множество от божествени същества. Само посветените са били в състояние да ги възприемат като едно единство. Обаче вече Световното Аз, което човек най-напред възприе с физическия инструмент мозъка, който бе специално напреднал в Авраам, застава пред човешкото същество. Човекът вече възприема това Световно Аз като проявяващо себе си в различните царства на природата, в различните елементи.

След това по-нататъшен напредък бе постигнат през последното хилядолетие преди основаването на Християнството през времето на Соломон. Така трите хилядолетия преди основаването на Християнството можем да различим по този начин: ние наричаме първото хилядолетие времето на Авраам по името на индивидуалността, която се появява през него и който действа и върху второто. От началото на Кали Юга до Авраам човешките същества подготвяха себе си да познаят единствения Бог зад проявленията на природата и тази възможност изниква с Авраам. През времето на Мойсей, Единственият Бог става управител на природните явления и се търси зад явленията на природата. Всичко това извънредно много се засилва през времето на Соломон. И ние идваме през тази по-късна епоха до точката в еволюцията, в която същото божествено същество, което беше наричано Яхве през времето на Авраам и Мойсей взема човешка форма. В духовно-научно съзерцание на този въпрос строго трябва да се придържаме към факта, че в това отношение Евангелията са прави: ние не можем да различим Христос от Яхве по друг начин освен както различаваме пряката светлина на Слънцето от онази слънчева светлина, която се отразява към нас от Луната. Какъв вид светлина имаме през една лунна нощ? Това е истинска слънчева светлина обаче отразена към нас от луната. Така ние може да имаме тази слънчева светлина пряко през деня или отразена от луната през лунни нощи. Онова, което виждаме тук да става в *пространството* ни се представя също във времето по начин, по който накрая се появи като Дух Слънце, като Христос, проявен, преди това като отражение Яхве е отражението, което предшествуваше Христос във времето. Така както лунната светлина е отразена слънчева светлина, така Христовото Същество отрази Себе Си за Авраам, Мойсей и Соломон. Винаги бе едно и също същество. След това Той Самият се появи като Христос Слънце при основаването на Християнството. Така ние имаме подготовката за

това велико събитие през времето на Авраам, Мойсей и Соломон. Едно повторение на тези три епохи, каквито те бяха преди основаването на Християнството става през времето след Христа, ала в обратен ред. Повторението се явява по такъв начин, че съществената черта на века на Соломон се повтаря през първото хилядолетие след Христос и наистина духът на Соломон живее и работи в най-изтъкнатите духове на първото Християнско хилядолетие. По основа мъдростта на Соломон, онова, което бе се разпространило като мъдрост на Соломон, бе чрез което човек търсеше да схване природата и същественния характер на Христовото Събитие. Посредством онова, което човек бе научил чрез мъдростта на Соломон той се опитваше да разбере значението на Христовото Събитие.

След това следва векът, който може да бъде наречен възобновяване на века на Мойсей. Векът на Соломон след Христос бе последван от века на Мойсей. Когато идваме до второто хилядолетие след Христа, то духът на Мойсей е, който вече прониква в най-добрите човешки същества на онова време. Наистина ние намираме този дух на Мойсей оживен под нова форма. В предхристиянски времена духът на Мойсей отправяше своя поглед навън в света, към външната физическа природа, за да открие Световното Аз, да намери Световния Бог като Яхве, като Световното Аз, да Го открие в гърмотевицата и светкавицата, да Го открие в онова, което може да протича отвън като великия закон на човешката дейтелност. Така както Световното Аз протича отвън към Мойсей, така както Световното Аз е разкрито, така да се каже, отвън, така намираме във втората епоха, следваща Христос, същото същество да обявява Себе Си вътрешно в човешката душа. Впечатлението, което беше за Мойсей, едно външно събитие, както когато той се оттегли от своите хора, за да получи Десетте Божи Заповеди - това значително събитие се повтаря. То се повтаря през второто хилядолетие след Христос посредством величествено вътрешно откровение. Нещата не се повтарят по същия начин, но по такъв начин, че онова което се появява последователно, се появява като един вид полярност. Ако следователно Бог разкри Себе Си на Мойсей от елементите на природата. Той разкрива Себе Си сега, през второто хилядолетие след Христа от най-дълбоките основи на човешката душа.

Как би могло това да се появи пред нас по един по-величествен начин, отколкото, когато чуваме как един забележителен човек с възвишени таланти проповядваше по такъв начин, че човек чува: Той обявява велики неща от дълбините на неговата душа? Човек може да си представи, че този проповедник е бил дълбоко проникнат от онова, което може да се

нарече християнски мистицизъм. След това един наглед незабележителен човек идва до същата местност, където той проповядва и първоначално слуша неговите проповеди; и накрая излиза обаче вместо да бъде обикновен човек, че той става инструктор на проповедника - на Таулър. Макар че бе постигнал такова високо равнище проповедникът Таулър прекъсна своята проповед, докато не се усети проникнат от онова, което живееше в обикновения човек. И когато след като бе разкрил себе си за това вдъхновение, Таулър отново се качи на амвона, силното впечатление на неговата проповед ни става символично ясна, когато ни се каза, че мнозина от неговите слушатели паднали на земята като мъртви. Това означава, че всичко от по-нисшата природа у тях е било убито. Това е било откровение на Световното Аз, работещо така силно отвътре, както то бе работило от елементите при Мойсей през втората предхристиянска епоха. Така виждаме, че времето на Мойсей отново се съживява и то по такъв начин, че духът на Мойсей прониква и излъчва живот в целия дух на християнския мистицизъм, от Майстор Екхард до най-късните християнски мистици. Духът на Мойсей наистина живееше в тези християнски мистици! Той присъствуваше по такъв начин, че живо навлизаше в душите им.

Това беше втората епоха след Христа. В нея целият характер на времето на Мойсей бе възкръснало. През първото хилядолетие след християнското време вторият век на Соломона оформи концепцията за християнската мистерия, що се касае до онова, което знаем като йерархии например в християнски смисъл: оформи в подробности мъдростта за по-висшите светове. По същия начин вторият век на Мойсей оформи специално онова, което се нарича немски мистицизъм: дълбокото мистично съзнание за Единния Бог, Който може да оживее отново в човешката душа. Който може да възкръсне в човешката душа. Този век на Мойсей специално е силен оттогава в изследване все по-точно на Световното Аз, Единния Бог.

Според насоката на човешката еволюция обаче едно възобновяване на века на Авраам ще стане, начевайки през наши времена, с което ние бавно ще преминем в третото хилядолетие. Така както векът на Авраам и векът на Соломон следваха един след друг в предхристиянските времена, така те следват един друг през Християнската ера в обратен ред: век на Соломон, век на Мойсей и век на Авраам. Движиме се към този век на Авраам и той трябва и ще ни донесе велики неща. Нека да си припомним значението на века на Авраам. Тогава изчезна старото ясновидство, тогава съзнание за Бога бе дадено на човека, което да е тясно свързано с човешките способности. Всичко, което човечеството би могло да

придобие от това съзнание за Бога, което е свързано с човешкия мозък постепенно е било изчерпано и само съвсем малко все още остава за човешките същества да придобиват посредством тези човешки качества - наистина твърде малко. В противоположност ние вървим в точно противоположното направление към новия век на Авраам. Ние поемаме пътя, който ще отведе човечеството далеч от само физическото сетивно размишление, далеч от съчетаване на физически сетивни знаци и белези. Ние вървим по пътя, който ще отведе човешките същества обратно в онези области, в които те нявга са се намирали преди века на Авраам. Ние вървим по пътя, който позволява на човешките същества да навлязат в условията на естественото ясновидство, на естествените ясновидски сили. През епохата на Кали Юга само посвещението можеше да доведе човека в духовните светове по правилен начин. Естествено посвещението води до високи степени, до които човешките същества ще са в състояние да се изкачат само в едно далечно бъдеще. Но първите белези на едно подновено ясновидство, което ще се появи като естествено човешко качество, ще се проявят сравнително скоро, щом като преминем в подновения век на Авраам.

След като сме си спечелили Аз-съзнанието, след като човешките същества са се научили да знаят, че Азът е една яка централна точка във вътрешното същество, човешките същества отново ще бъдат направлявани, за да могат да погледнат по-дълбоко в духовните светове. Това продължава да е свързано с онази епоха, в която Кали Юга завършва. Кали Юга трая 5000 години, до годината 1839 сл.Хр. Годината 1899 г. беше наистина една важна година за еволюцията на човечеството. Това е също така една приблизителна година, защото тези неща стават постепенно. Така както годината 3101 пр.Хр. може да бъде определена като година, когато човечеството бе изведено от старото ясновидство към сетивното възприятие и интелектуалната преценка, така годината 1899 беше годината, когато човечеството получи нов внезапен подтик напред, така че то да може да се изкачи до първите наченки на едно бъдещо човешко ясновидство. Отредено е за човечеството даже в този ХХ век преди следното хилядолетие - всъщност за някои човешки същества още през първата половина на ХХ столетие - да развият първите елементи на новото ясновидство, ясновидството което положително ще се появи в човечеството, когато човешките същества докажат себе си достойни да го разберат.

Трябва да ни стане ясно, че две неща могат да се случат. Вродено е в основната природа на човешката душа, че такива ясновидски способности, като естествени способности /трябва да правим разлика между култиви-

рано ясновидство и онова, което ще се появи като естествено ясновидство/, ще настанат за малцина човешки същества дори през първата половина на XX век и за все повече и повече човешки същества през следните 2500 г., докато накрая достатъчно голямо число хора ще го постигнат - ще постигнат новото естествено ясновидство само ако го желаят.

Има обаче две различни възможности за онова, което би могло да се случи. Едната е, че човешките същества ще имат склонност към това ясновидство, но през идващите десетилетия материализмът ще триумфира и човечеството ще изпадне в материалистично бласто. Изолирани човешки същества ще се появят, които ще казват, че като че ли те виждат нещо във физическия човек като втори човек; обаче ако материалистичното съзнание достигне до там, че да обяви, че Духовната Наука е глупост и да затрие всяко съзнание за духовния свят, хората просто не ще разберат тези първи способности. От самото човечество ще зависи дали онова, което, тогава ще стане, ще се окаже благословия или проклятие, тъй като онова, което наистина ще трябва да се случи може да мине незабелязано.

Може да възникне друго положение, при което Духовната Наука не ще бъде погазена. Тогава човек ще разбере, че такива качества не само трябва да бъдат култивирани в тайни школи на посвещение, но че трябва да бъдат пазени, когато ще се появят към средата на нашето столетие като деликатни фиданки на човешкия духовен живот в това или онова лице. Такъв човек ще си каже като че от събудена душевна сила: "Виждам нещо като реалност, такава, каквото се описва в Антропософията, като втория човек вътре във физическия човек". Ще се появят и други способности например способност, която човешките същества ще забележат в себе си. Те ще извършат някакво дело. И когато погледнат нагоре от това действие нещо като една сънувана картина ще застане пред душите им, от която те ще знаят "Това има някаква връзка с моето действие". На основата на Духовната Наука хората ще знаят "Ако последва такъв един образ от моето дело - което е съществено по-различно обаче от това дело - то не може да има друго значение, освен да ми покаже кърмичното въздействие на моето деяние, което ще се яви в бъдеще".

Ще се появят някои индивиди, които ще имат такава кърмично разбиране в средата на нашето столетие, защото Кали Юга е завършила и защото от епоха на епоха непрекъснато се появяват нови способности в човешките същества. Ако не възникне разбиране обаче, ако тази способност бъде потъпкана до смърт, ако някой, който говори за тези способности бива затварян като луд, това ще се окаже катастрофално за човече

ството. Човешките същества ще се разложат в блатото на материализма. Всичко това ще зависи от това дали ще се събуди едно разбиране за Духовната Наука или ще успее материалистичното противотечение - дали Ариман ще успее - да отблъсне онова, което Духовната Наука прави с добри цели. Тогава, бъдете сигурни онези хора, които ще са затънали и ще се задушават в това материалистично бласто, ще могат да кажат подигравателно: "Да, наистина какви пророци бяха тия, които разправяха, че човешките същества щели да видят втори човек до физическия човек!" Наистина нищо не ще се прояви, ако необходимите способности бъдат потъпкани до смърт. Ако тези способности не станат очевидни в средата на ХХ столетие това съвсем няма да бъде доказателство, че човешкото същество не е така надарено, но само ще докаже, че човешките същества са потъпкали младите издънки. Това, което описахме днес съществува и може да се развие само ако човечеството желае това.

Следователно ние сме непосредствено пред такава една еволюция. Ние проследяваме нашите стъпки, така да се каже, по пътя на еволюцията. С Авраам съзнанието за Бога беше въведено в мозъка; и като навлизаме в един нов век на Авраам, това съзнание за Бога от своя страна ще бъде изведено от мозъка и през следващите 2500 г. ние постепенно ще познаваме човешки същества, които ще притежават онова, което възвишените тайни, на посвещението дават като великите духовни учения за мистериите на вселената. Така както духът на Мойсей управляваше в периода, който привършва през нашето време, така духът на Авраам сега започва да управлява, така че след като въведе човечеството в едно съзнание за Бога в света на сетивата, той сега ще може отново да изведе човечеството от там. Един вечен космичен закон е, че всяка индивидуалност трябва да извърши едно дадено дело неколкократно. Преди всичко ще трябва да извърши делото два пъти - един път като че ли прави противоположното на онова, което вече е извършил. Онова, което Авраам свали за човечеството във физическото съзнание, той ще го изкачи отново за човечеството в духовния свят.

И така виждаме, че живеем във важни, съществени условия на тази епоха и трябва да разберем, че да разпространяваме Духовната Наука днес не е нещо, което човек върши само по желание, ала е нещо което се изисква от нашето време. Да се подготви човечеството за великите моменти на еволюцията е една от задачите на духовното изследване. Духовната Наука съществува, за да могат човешките същества да разберат онова, което виждат. Всеки, който е верен на своя век, в който живее, не може да не мисли, че знание за духа трябва да навлезе в света, така че да не се позволи онова, което ще дойде в бъдеще да мине незабелязано от

човечеството.

Тези неща обаче са свързани и с други. В известни други отношения всичко се възобновява чрез такива подобни повторения. Ние приближаваме до едно време, когато все повече онова, което съществуваше в предхристиянските векове, ще бъде възобновено за човечеството но всичко ще бъде потопено в онова, което човечеството е било в състояние да спечели чрез великото Христово Събитие. Видяхме, че човечеството вече е преживяло отново в християнско вдълбочаване великия момент, който Мойсей преживя чрез своето вдълбочаване в горящата къпина и светкавичния огън на Синай. Сега онези от рода на Таулър и Екхарт ясно съзнават, че когато вътре в тях възникне онова, което Мойсей наричаше Яхве, това е Христос. Обаче вече не е отразеното Христово Същество, а Самият Христос, който възниква от дълбините на сърцето. Онова, което е било преживяно от Мойсей фактически отново се преживява от християнските мистици в една християнска форма - във форма променена чрез Христовия Импулс. Онова, което бе преживяно в предхристиянския век на Авраами, ще бъде преживявано в напълно променена нова форма. Какво ще бъде то? Всички неща и събития, които се явяват нормално в човешката еволюция хвърлят своята светлина напред така да се каже. /Не желая да повтарям баналността, която често се изказва, че събитията "хвърлят своите сенки", а че те хвърлят своите светлини/. Така в известно отношение нещо свързано със събитията на бъдещето, се отправя напред в светлина чрез онова, което ние наричаме превръщането на Савел в Павел - събитието по пътя за Дамаск.

Нека добре да си изясним какво означаваше това събитие за Павел. Преди това събитие, Павел беше добре запознат с всичко, което бе съществено в древната еврейска езотерична доктрина. Какво Павел знаеше? Павел знаеше, чрез своята древна еврейска езотерична доктрина, че някой ден една индивидуалност ще слезе на земята и ще представлява за човечеството онзи, който ще победи смъртта. Той знаеше, че една индивидуалност веднъж ще се появи в плът. Чрез Своя живот Той ще покаже, че духът живее отвъд смъртта по такъв начин, че смъртта вече не ще означава нищо по-различно освен още едно физическо събитие за тази индивидуалност през Неговото възплъщение на земята. Павел знаеше това. Той също знаеше от своята древна еврейска езотерична доктрина, че когато Христос, Месията, Който щеше да дойде присъства в плът, когато възкръснеше от мъртвите и спечелеше победата над смъртта, духовна сфера на земята ще бъде трансформирана; ясновидството ще преживее една трансформация. Докато преди един ясновидец не можеше да види Христовото Същество в духовната атмосфера на земята, а само ко-

гато погледнеше нагоре към Слънцето Дух, Павел знаеше, че чрез Христовия Импулс трябва да се появи такава трансформация в земното съществуване, след победата над смъртта Христос би се намерил за ясновидското знание в земната сфера. Следователно, когато човешкото същество стане ясновиждащо, трябва да види Христос в земната сфера като действия Земен Дух! Онова, за което Павел не можеше да убеди себе си, докато все още беше Савел, бе, че онзи, който бе живял в Палестина, Който бе умрял на кръста, за Когото Неговите ученици казваха, че Той е възкръснал от мъртвите, беше действително онзи, за Когото бе говорила древната еврейска езотерична доктрина. Многозначителното нещо бе, че Павел не бе убеден от онова, което се разказва в Евангелията, а само чрез онова, което той видя физически. Той започна да има убеждението, че Христос е предсказвания Месия само - когато тази отхвърляща се напред светлина прояви себе си в него, когато той стана ясновиждащ чрез благодат и разкри Христос в земната сфера.

Той следователно вече е бил тука; Той вече е възкръснал от мъртвите, навярно си бе казал Павел. След като самият той видя Христос ясновидски в духовната сфера на земята, той разбра: вече Той е тук. От него момент нататък той вече бе напълно убеден относно Христос Исус. Основното събитие следователно беше, че чрез събитието по пътя за Дамаск той разкри Христос Исус ясновидски в земната сфера. Ако Павел не беше чул разказите в Палестина за делата на Христос Исус, ако той не бе имал възможността лично да чуе за Евангелията, но бе живял по-късно можеше да се случи, че той просто би преживял през едно по-късно време това Христово събитие по пътя за Дамаск. Тогава той би дошъл до същото убеждение, защото това събитие му разкри факта, че Христос беше там! Този, който разкрива Себе си в земната сфера е същият, за когото древната еврейска езотерична доктрина говори!

Това Христово събитие не е ограничено само до една точка във времето. В случая с Павел то просто последва бързо, за да може християнството да следва своята насока чрез Павел. Обаче през времето, когато завършва Кали Юга и до 1899 г., развитието на човечеството не е било такова, щото едно лице без никакво усилие да преживее едно събитие като това на Павел; човешките способности не бяха узрели до тази степен. То можеше да бъде преживяно чрез благодат, и други също така преживяха подобни събития чрез благодат. Обаче сега ние живеем в един век, в който тази величествена революционна промяна трябва да стане, в която първите семена на едно естествено ясновидство ще се развие. Ние навлизаме във века на Авраам, нас ни водят в духовния свят. Чрез това се дава възможността на известно число човешки същества, а след това

на все повече и повече да преживеят през следващите 2500 г. едно повторение на събитието по пътя за Дамаск. Величието и силата на следващия век ще се състоят във факта, че за много хора събитието по пътя за Дамаск ще се осъществи, че чрез тези способности, за които току-що говорих, Христос ще стане видим в духовната сфера на земята. Той ще се излъчва в тези способности. Така както човешките същества ще станат способни да виждат етерното тяло, те също ще се научат да виждат и етерното тяло на Христос Исус така както Павел го видя.

Това е, което започва като характерна черта на новата епоха и ще се прояви между 1930 и 1940 г. до 1945 г. в първите предшественици сред човешките същества, които имат тези способности. Ако човешките същества са внимателни, те ще преживеят това събитие по пътя за Дамаск чрез пряко духовно наблюдение и чрез него ще получат яснота и истина за Христовото Събитие.

Учудващ паралел от събития ще станат, тъй като през следващите две десетилетия човешките същества постепенно ще се отделят от буквата на Евангелията и вече няма да ги разбират. Ние виждаме дори днес как повърхностни учени "доказват" навсякъде на хората, че Евангелията не са исторически документи, че човек изобщо не може никак да се обръща към някакъв исторически Христос. Историческите документи ще загубят своята стойност за човечеството; числото на онези, които отричат Христос Исус все повече ще се увеличава. Късогледни са онези човешки същества, които все още ще вярват, че Християнството може да бъде запазено само посредством разкази. Тези чиито намерения са честни относно Християнството не са онези, които отхвърлят едно разбиране на духовното доказателство за Христос Исус. Духовното доказателство за Христос Исус ще бъде дадено чрез подхранване способностите на човешките същества, чрез факта, че те ще възприеме наистина съществуващия Христос в Неговото етерно тяло. В края на краищата независимо от това, че онези лица, които желаят да се облягат само на документи наричат себе си добри християни, те разрушават Християнството. Независимо колко силно крещат и прокламират онова, което знаят за Християнството от документите, те разрушават Християнството. Те го разрушават, защото отхвърлят духовното учение според което Христос в нашия век ще стане истина за човешките същества чрез зрението.

Когато започна нашата ера, човешките същества вече бяха слизали през Тъмния Век в течение на три хилядолетия и зависеха само от своите външни способности. По онова време Христос можеше да разкрие Себе Си на способностите, които бяха необходими за човешката еволюция и то по никакъв друг начин освен чрез физическо възплъщение. По онова

време физическите способности бяха достигнали върха на своето развитие и Христос трябваше да се появи във физическо тяло. Човечеството обаче не би напреднало нито една единствена стъпка, ако не бъде способно да открие действителността за Христос във висшите светове чрез висши способности. Така както по онова време Христос трябваше да бъде открит чрез чисто физически способности, така човешките същества ще Го открият чрез новоразвити способности в онзи свят, в който се виждат само етерни тела, тъй като няма да има второ физическо въплъщение на Христос. Само веднъж Той се появи в плът, защото само веднъж човешките способности зависеха от това да имат Христос във физическо тяло. Вече обаче с висшите способности човешките същества ще са в състояние да виждат много по-действителното етерно тяло на Христос.

Това е, което може да се нарече великото събитие, което лежи пред нас - новопоявяването на Христос Исус - което ще стане постепенно, в началото само за малцина, а след това за все повече и повече човешки същества. Това е събитие, което има значение не само за онези човешки същества, които тогава ще бъдат в плът. Известно число човешки същества, които сега са въплътени все още ще бъдат въплътени по времето когато това Христово събитие ще става. Те ще го преживеят, както го описахме. Други ще са преминали през портала на смъртта. Така както веднъж тук научихме, че събитието на Голгота бе не само събитие за физическия свят, а че неговото въздействие премина през всички духовни светове - така както слизането на Христос в подземния свят беше истински факт - така Христовото Събитие, което ще се представи през нашето столетие ще въздействува също и в света между смърт и ново раждане, макар че в по-различна форма от тази, която човек ще ги открие тук на земята. Едно нещо обаче ще бъде необходимо. Онези способности, чрез които човек ще бъде в състояние да види Христовото събитие между смърт и ново раждане не могат да бъдат придобити между смърт и ново раждане; те трябва да бъдат придобити тук на физическото поле и трябва да бъдат отнесени от човека в живота между смърт и ново раждане.

Има способности, които трябва да бъдат придобити на земята, тъй като ние не сме поставени за нищо тук на физическата земя. Онзи, който вярва, че ние сме били поставени на физическата земя за нищо, върви по кривата пътека. Тук ние трябва да придобием способности, които не можем да придобием в никакъв друг свят. Способностите за едно разбиране на Христовото събитие, за което току-що говорихме и за последващите събития, трябва да бъдат придобити тук на земята. Онези човешки

същества, които придобиват тези способности сега, тук на тази земя чрез ученията на Духовната Наука, ще принесат тези способности през портите на смъртта. Не само чрез посвещение, но и чрез приемане чрез разбиране на ученията на Духовната Наука човек може да придобие тези способности, възможността да възприема Христовото събитие също и в духовния свят между смърт и ново раждане. Всеки, който няма уши да слуша обаче ще трябва да чака до следващо възплъщение, за да придобие способностите, които трябва да бъдат придобити тук, за да може да бъде преживяно Христовото събитие тук и в духовния свят. Никой следователно не може да смята, че откровението на Христовото събитие, което може да бъде разбрано само чрез цялото духовно-научно учение, не ще донесе плод за него, ако вече е преминал през портите на смъртта по времето, когато то ще стане. То ще донесе плод и за него.

Така виждаме, че духовното изследване е една подготовка за новото Христовото събитие. Онези обаче, които абсорбират същността на учението на духа и то стане съдържание на техния цял душевен живот като жизнен живот - ще израснат наистина нагоре до едно духовно разбиране на въпроса. Тогава за тях ще стане ясно, че ще трябва да се учат чрез Духовната Наука да разбират нашия наново събуден век. Трябва да се научим да разбираме, че в бъдеще не ще търсим на физическото поле най-важните събития, но извън него, така както ще трябва да търсим Христос при Неговото връщане като етерна форма в духовния свят.

Това, което се говори сега, ще бъде многократно говорено през идващите десетилетия. Ще има обаче човешки същества, които криво ще разберат това и те ще казват "Христос ще дойде отново!" и тъй като те ще внесат в тази идея вярването, че това ще е физическо връщане, те ще доставят храна на всички онези, които ще се появяват като фалшиви месии. Ще има много такива лица в средата на XX столетие, които ще използват материалистичните вярвания на човешките същества, които ще използват материалистичното мислене и чувствуване на човешките същества, за да се представят като Христос. Винаги е имало фалшиви месии. Имало е например във века преди Кръстоносците, когато един фалшив месия се появи в Южна Франция, който за своите последователи беше нещо като Христос, възплътен във физическо тяло. Преди това един фалшив месия се бе явил в Испания и имаше много последователи. В Северна Африка един, който представи себе си за Христос, създаде голяма сензация. В XVII столетие един мъж се появи като Христос в Смирна и имаше много последователи. Той се наричаше Шабатай Тзеви. Хора от Полша, Унгария, Австрия, Испания, Германия, Франция - от цяла Европа и от голяма част от Африка и Азия - правеха пътешеств-

вия, за да го видят.

През изминалите векове това не беше толкова страшно, защото все още не бе направено изискването от човечеството да различава между истинното и фалшивото. Само сега ние сме дошли до онзи век, когато би било пагубно, ако човешките същества не успеят да преминат през този духовен изпит. Онези ще го преминат, които знаят, че човешките способности непрекъснато еволюират: че тези способности за виждане Христос във физическия свят бяха ограничени да бъде Той виждан така само до основаването на Християнството, но че човечеството не ще напредне, ако отново не намери Христос в нашия век в по-висша форма. Онези, които се стремят към Духовната Наука, трябва да бъдат тези, които могат да различат фалшивите месици от единствения Месия, Който ще се появи не в плът, но като един духовен дар на новосъбудените способности.

Ще дойде времето, когато човешките същества отново ще виждат в духовния свят и ще виждат там страната, откъдето текат надолу онези потоци, които дават истинска духовна храна на всичко, което става във физическия свят. Ние наистина винаги сме виждали, че е било възможно за човешките същества чрез древното ясновидство да гледат в духовния свят. Ориенталските писания съдържат в своите традиции нещо като описание за древната духовна страна, която човешките същества някога бяха способни да виждат, от която те можеха да почерпят всичко, което можеше да потече във физическия свят от свръхсетивното. Много описания на онази страна, която човешките същества някога бяха способни да достигат и която като че ли се беше оттеглила, са изпълнени с меланхолия. Тя наистина някога бе достъпна за човешките същества и отново ще стане сега достъпна за тях, тъй като Кали Юга, Тъмния Век е привършил.

Посвещението обаче винаги бе водило в тази тайнствена страна, за която се говори като за една страна, която като че е изчезнала от сферата на човешката опитност. Тя се оттегли през времена Кали Юга, ала за онези, които получаваха посвещение винаги е имало възможност да си насочват стъпките им към нея. Разказите за тази древна страна са вълнуващи. Тя е същата, в която посветените отново и отново отиват, за да вземат от там новите потоци и импулси за всичко онова, което трябва да бъде дадено на човечеството от век на век. Отново и отново онези, които имат това отношение с духовния свят, влизат в тази тайнствена страна, която се нарича Шамбала. Това е първичният извор, до който ясновидското зрение някога достигаше, но който се оттегли през време на Кали Юга. За нея се говори, както се говори за древната земя на феите,

за страната, която обаче ще се върне в царството на човешките същества. След Кали Юга отново ще има Шамбала. Човечеството чрез нормални човешки способности отново ще достигне страната Шамбала, от която посветените донасят сила и мъдрост за своята мисия. Има Шамбала, имаше Шамбала, Шамбала отново ще дойде за човечеството. Сред първите видения, които човешките същества ще имат, когато Шамбала отново ще се покаже ще бъде и Христос в своята етерна форма. Човечеството няма друг водач освен Христос, който да го въведе в страната, която ориенталските писания обявяват, че е изчезнала. Христос ще заведе човечеството до Шамбала.

Това е, което трябва да впишем в нашите души. Това може да стане за човечеството, ако правилно изтълкуваме предзнаменованието на Халеевата комета, което споменахме вчера. Ако човечеството разбере, че то не трябва да затъва по-дълбоко в материя, че трябва да обърне своя път, че трябва да започне духовен живот, че възникне, първоначално само за малцина, след това - през следващите 2530 г. - за все повече и повече човешки същества, изплетената от светлина, блестяща в светлина Шамбала, с изобилие на безкрайна пълнота на живот и ще изпълва нашите сърца с мъдрост. За онези, които желаят да разберат, за онези, които имат уши да чуват и очи да виждат, това трябва да бъде описано като събитието, което означава най-великата повратна точка в еволюцията на човечеството, в зората на века на Авраам, следващ основаването на Християнството. Това ще бъде събитие, чрез което човешките същества ще разберат до по-голяма степен Христовия Импулс. Особеното нещо ще бъде, че чрез това мъдростта не ще има никаква загуба. Колкото повече видения човешките същества ще спечелят за себе си, толкова по-велик ще им се явява Христос, толкова по-величествен! Когато веднъж човешките същества ще са в състояние да погледнат в Шамбала, само тогава те ще са в състояние да разберат някои неща, които наистина се съдържат в Евангелията. За да осъзнаят онова, което се съдържа в Евангелията, за тях ще е необходимо едно събитие от вида на това по пътя за Дамаск. Така по времето, когато човешките същества най-вече няма да вярват на документи, новото проявление на вяра в Христос Исус ще възникне чрез нашето израстване до сферата, в която ние ще Го срещнем чрез нашето израстване до тайнствената земя Шамбала.

ШЕСТА ЛЕКЦИЯ

ПРОПОВЕДТА НА ПЛАНИНАТА

Мюнхен, 15. 3. 1910 г.

Онзи ден говорихме за това, как в тази нашата точка от времето чове-

чеството е застанало пред трудни събития. Ще можем по-добре да разберем защо това е така, ако разгледаме нашето време ретроспективно с оглед на цялата човешка еволюция и така ще дойдем до съвременна дата. относно много неща знаем и не знаем. Вие знаете, че едно от най-значителните изказвания, направени при приближаването на Христовото събитие беше "Променете разположението на душите си, защото царството небесно предстои". Това са думи с най-дълбоко значение, защото те показват, че нещо многозначително бе станало в цялото душевно развитие на човека по онова време. Когато тази дума бяха изговорени, преди повече от 3000 г. бяха изминали от началото на онова, което ние наричаме Кали Юга или Тъмния Век. Какво е значението на този век? Това бе епохата, през която бе нормално за човека да зависи единствено от онова, което бе достъпно за неговите външни сетива и също от разбирането, което бе свързано с инструмента мозък. Това бе всичко, което човекът можеше да преживява да знае и да разбира през тъмния период на Кали Юга.

Този Тъмен Век бе предшествуван от един период, в който човек не зависеше само от своите външни сетива и интелект, но все още имаше спомен, повече или по-малко за древното съноподобно състояние, през което той можеше да усеща една връзка с духовния свят. Желаяме да създадем една картина именно за тези древни човешки времена. Тогава човекът не само можеше да вижда минералната, растителната и животинската област, както и самият себе си във физическата човешка област, но той можеше също, в едно състояние между будност и сън, да вижда божествения свят. Той виждаше себе си като най-нисшия член на най-нисшата област в йерархическия ред на който бяха ангелите, архангелите и пр. Той знаеше това чрез собствен опит, така че би било абсурдно за него да отрече съществуването на този духовен свят, така както би било абсурдно днес да се отрече съществуването на минералното, растителното и животинското царство. Човекът не само притежаваше знание за онова, което протичаше към него като мъдрост от духовните области, но той имаше способността напълно да бъде проникнат от енергиите на тези области. Тогава той биваше в състояние на екстаз; чувството му за Аз беше подтиснато, но духовният свят със своите форми наистина протичаше в него. Така той не само имаше знание, опитност за духовния свят, но можеше, ако желаяше, например, да извлече лечение и освежаване посредством този екстаз.

Ориенталската мъдрост именува тези векове, през които човек все още е имал пряк контакт с духовния свят, Крита Юга, Трета Юга и Двапара Юга. През последния период обаче пряко виждане в духовния свят не е

било вече възможно, а само едно спомняне, което ставало по същия начин, по който един стар човек може да си спомня младостта. След това вратите на духовния свят се затворили. Човек вече не е могъл да влиза в духовния свят в своето нормално състояние на съзнание и дошло времето, когато сами въз основа на дълга и усилена подготовка в мистериите школи, е могъл отново да се обръща към духовния свят.

По време на Кали Юга обаче понякога от време на време нещо от духовните области е прониквало до физическия свят. Като правило това не е идвало от добрите сили, но обикновено е било от демонична природа. Всички странни болести, описани в Евангелията, при които хората са описани като обсебени, се преписват на демонични сили. В тях трябва да виждаме влияние на духовни същества. Тази по-малка Кали Юга започва около 3000-та година пр.Хр. и се характеризира от факта, че портите към духовния свят постепенно са били напълно затворени за нормалното човешко съзнание, така че човекът е трябвало да почерпва знание само от света на сетивата. Ако този процес бе продължил възпрепятствуван, всяка възможна връзка с духовния свят би била загубена напълно за човека. До времето на Кали Юга човек помнел някои неща като традиция, но вече дори и тези връзки постепенно отпаднали. Дори учителят, пазителят на традицията, не е могъл пряко да говори за духовния свят, защото възприемателността не е вече съществувала. Знанието на човечеството постепенно се разширявало само до физическия свят.

Ако това развитие бе продължило, човекът никога отново не би бил в състояние да намери връзка с духовния свят, колкото и да се е опитвал; тази връзка би била загубена, ако нещо от друго направление не се бе случило, ще рече възплътяването на физическото поле на онова божествено същество, Което ние наричаме Христос.

Някога човекът е бил в състояние да се издига до духовните същества, ала вече те е трябвало да идват близо до него, да слизат напълно в неговата област, чрез което той е могъл да ги познае със същината на своето Аз. Този момент е бил предсказан от пророците на древните времена. Казва се, че човек би бил в състояние да намери своето отношение към Бога със и в своето Аз. Когато дошло това време обаче трябвало е насилно да се обърне вниманието на човека, че обещаният момент фактически е дошъл. Онзи, който най-силно направи това бе Йоан Кръстителът. Той обявил, че времената са се променили като казал: "Царството Божие приближава". По-късно това е показано по подобен начин и от Христос Исус, но най-многозначителният знак бе даден предварително чрез множеството кръщения, извършени от Йоан в р.Йордан и чрез самото учение.

И все пак само посредством това промяната не би била възможна. Известно число същества трябваше да имат една много по-голяма опитност за духовния свят, чрез което убеждението би могло да живее в тях, че божественото същество ще се разкрие. Това бе постигнато чрез потопяването им във вода. Когато едно лице е пред удавяне, връзката на етерното тяло с физическото тяло се разхалтва - етерното тяло дори отчасти се оттегля - и тогава то може да преживее някакъв знак за новия импулс в световната еволюция. От това произтича предупреждението: "Променете разположението на душите си, защото царството небесно приближава. Влязло е във вас разположението на душата чрез което вие ще дойдете в отношение със слезлия Христос. Времето е изпълнено".

Христос Исус Самият изрази изпълването на времето чрез най-проникновеното учение в Проповедта на планината, както се нарича. Това в никакъв случай не беше проповед за масите. В Евангелието четем: "Като видя народа, Той се възкачи на планината и когато седна учениците Му се приближиха до Него. И Той, като отвори устата си поучаваше ги и казваше". На тях Той разкрива, че човек в древни времена би могъл да бъде изпълнен с Бога при екстаз. И докато е бил във от своето Аз, той бил блажен и имал пряка опитност от духовния свят, от който той е могъл да почерпи духовни и даващи здраве сили. Сега обаче - така казал Христос Исус на своите ученици - човек може да се изпълни с Бога, като се насити с Бог и Христовия Импулс и като съедини себе си като едно Аз с този импулс. В миналото той сам можел да се възкачи до духовния свят, който е бил изпълнен от струите на духовния свят. Само такъв човек, богат по дух, може да се нарече блажен. Такъв човек е бил ясно-виждащ в стария смисъл и той е бил рядка личност. Повечето хора вече са станали просяци в духа. Сега вече обаче онези, които търсят Царството небесно, могат да го намерят чрез своето собствено Аз.

Онова, което става в такива многозначителни епохи за човечеството винаги въздействува върху всички хора. Ако само едно единствено от човешките същества бъде докоснато, останалите всички откликват. Всички устройства на човешкото същество - физическо и етерно тяло, сетивна и интелектуална и съзнателна душа и Азът и дори по-висшите устройства на душата - получават нов живот чрез близостта на Царството небесно. Тези учения са в абсолютен унисон с великите учение на първичната мъдрост.

За да се влезеше в духовния свят в по-ранни времена, етерното тяло трябваше да бъде леко отделено от физическото тяло, което бе така формирано по специален начин. Христос Исус следователно каза това, когато говореше за физическото тяло, "Блажени са просящите, бедните ду-

хом, защото ако те развият по правилен начин своите външни тела, управлявани от Аза, те ще намерят Царството небесно. За етерното тяло Той казва: "Някога хората са могли да бъдат лекувани от болести на тялото и душата, като са се възкачвали в духовния свят в състояние на екстаз. Сега онези, които страдат, и са изпълнени с духа Божии могат да бъдат излекувани и утешени, но те могат да намерят източника, утехата вътре в себе си." За астралното тяло Той казва: В предишни времена онези, чието астрално тяло бе нападнато от диви и буреносни страсти и импулси, е могло да бъде усмирено само когато самообладание, спокойствие и прочистване протекат към тях от божествено-духовни същества". Сега обаче човешките същества би трябвало да намерят силата вътре в собствения си Аз под влиянието на Христос, да прочистят своите астрални тела. Мястото, в което астралното тяло сега вече може да бъде прочистено е земята. Така новото влияние върху астралното тяло е трябвало да бъде представено чрез израза "Блажени и изпълнени с Бога в своите астрални тела са онези, които подхранват спокойствие и самообладание вътре у себе си; утешение и добруване на земята ще бъде тяхната награда".

Четвъртото Блаженство се отнася до сетивната душа. Този, който напълно прочисти себе си в своята сетивна душа и премине едно по-висше развитие, ще получи в своя Аз един намек за Христос. Този човек ще забележи в сърцето си жажда за справедливост; ще бъде изпълнен с божественост и неговата воля ще стане достатъчна за себе си. Следното устройство е интелектуалната или чувстващата душа /Verstandes - oder Gemuetseele/. В сетивната душа Азът спи тъпо; събужда се само в интелектуалната или чувстващата душа. Ако с нашия Аз ние спиме в сетивната душа не можем да открием у друг човек онова, което го прави истинско човешко същество - неговият Аз. Преди един човек да е развил вътре у себе си Аза, той трябва да позволи на сетивната си душа да израсте във висшите светове, за да може там да възприеме нещо. Когато той е развил себе си в своята интелектуална или чувстваща душа обаче, той може да възприеме другия до него. Където се засягат всичките онези устройства, които досега споменахме, трябва да имаме предвид онова, което е дадено в по-ранните области. Само интелектуалната душа може да изпълни себе си с онова, което протича от човек към човек.

В Петото Блаженство структурата на изречението ще трябва да вземе по-специална форма. Подлогът и сказуемото трябва да бъдат еднакви, тъй като се отнася до това, което Азът развива вътре в себе си. Петото Блаженство е "Блажени милостивите, защото те ще бъдат помилвани". Това е един изпит на кръста /Kreuzrgove/, едно указание, че тука имаме

работа с един окултен документ. Христос е обещал всичко, хармонизирал е всичко по отношение на отделните устройства на човешката природа.

Следното изречение от Блаженствата се отнася до съзнателната душа. Чрез нея Азът става чист Аз и способен да приеме Бога у себе си. Следователно, ако човек може да се издигне до такава една степен, ще може да усети вътре у себе си капчицата божественост, неговото Аз; чрез своята прочистена съзнателна душа той може да види Бога. Това шесто изречение от Блаженствата следователно трябва да се отнася до виждане на Бога. Външният физически израз на Аза и на съзнателната душа е физическата кръв и там, където тя най-специално се изразява е човешкото сърце, като израз на прочистеното Аз. Следователно Христос казва: "Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога". По този начин ни се показва как в най-интимен смисъл сърцето е израз на Аза, божественото у човека.

Сега да преминем към онова, което е по-висше от съзнателната душа, към Манас, Будхи и Атман. Съвременният човек може добре да култивира трите устройства на душата, но едва в далечното бъдеще той ще бъде в състояние да развие тези три по-висши устройства, дух-себе, живот-дух и дух-човек. Тези все още не могат да живеят в себе си у човека; за да стане това човекът трябва да гледа към висши същества. Неговият дух-себе все още не е в него; то ще протече в него по-късно. Човекът не е все още достатъчно развит, за да получи напълно в себе си дух-себето. В това отношение той стои в началото на своето развитие и е като съсъд, който постепенно ще го получи. Това е показано в седмото изречение на Блаженствата. Първоначално дух-себето може само да се впише в човека и да го изпълва с топлина. Само чрез делото на Христос то се сваля на земята като сила за любов и хармония. Следователно Христос казва: "Блажени са онези, които свалят дух-себето, първото духовно устройство, долу в себе си, защото те ще се нарекат деца божии". Това насочва човека нагоре към по-висши светове.

По-нататък се споменава онова, което ще бъде в бъдеще, ала то във все по-голяма мярка ще среща противодействието на настоящото време и ще бъде яростно отхвърляно. Това е показано в осмото изречение на Блаженствата "Изпълнени с Бога или блажени са изгонените, заради правдата, защото те ще бъдат изпълнени с Царството небесно с живот-дух или Будхи". Във връзка с това виждаме да се споменава и специалната мисия на самия Христос в изречението, което четем: "Христовите приближени Апостоли могат да считат себе си блажени, ако те претърпят преследване заради Него". Това е един лек намек за дух-човека или

Атман, който ще ни бъде даден в далечното бъдеще.

В Проповедта на Планината следователно е обявена голямата вест, че Царството божие приближава. В течение на тези събития мистерията на човешката еволюция бе изпълнена в Палестина. Човек бе достигнал до известна степен на зрялост във всички устройства на своето същество, така че то бе в състояние със своите прочистени физически енергии да приеме Христовия импулс в себе си. И така стана, че Богочовекът Христос влязъл в човешкото същество Исус от Назарет и те проникнаха земята в течение на три години със своите обединени енергии. Това трябваше да се случи, така че човек да не загуби напълно своята връзка с духовния свят през време на Кали Юга.

Кали Юга, Тъмният Век, обаче продължи до годината 1899. Това беше специална в^жна година в човешката еволюция поради това, че тя отбелязва края на петхилядния годишен период на Кали Юга и започването на нова стъпало в еволюцията на човечеството. В допълнение на старите способности през Кали Юга човек вече ще развива нови духовни способности. Така ние приближаваме един период, в който нови естествени способности и възможности за виждане в божествено-духовните светове ще се разбудят. Преди да измине първата половина на 20-тото столетие някои хора, с пълно Аз-съзнание, ще преживеят проникването на божествено-духовния свят във физическия сетивен свят по същия начин както Савел преживя, това през своето трансформиране в Павел по пътя за Дамаск. Това следователно ще стане нормално условие за известно число хора.

Христос не ще се възплъти отново във физическо тяло, както това Той направи по онова време в Исус; чрез такова нещо вече нищо не ще бъде постигнато. Тогава то беше необходимо, поради дълбоките закони на космично-земната еволюция; в противен случай хората нямаше да са в състояние да Го познаят. Сега обаче човешките същества са се развили по-нататък и са станали способни да проникнат в етерното виждане чрез своите душевни енергии. Христос така ще стане видим за човешките същества в една етерно, а не физическо тяло. От средата на 20-тото столетие нататък и непрекъснато през следващите 2500 години това все повече и повече ще става. Тогава достатъчно хора ще са преживели събитието по пътя за Дамаск и то ще бъде възприемано като обикновено събитие на земята.

Ние се занимаваме с Духовна Наука, така че тези новопоявяващи се способности, които отначало са едва забележими, да не бъдат пренебрегнати и загубени за човечеството и щото онези благословени с тази нова сила на виждане да не бъдат считани за фантазори и глупци но

вместо това да имат подкрепата и разбирането на една малка група хора, които чрез тяхната обща цел могат да предотвратят тези деликатни душевни семена и душевни качества да не бъдат груби потъпкани до смърт поради липса на човешко разбиране. Духовната Наука наистина ще подготви възможността за придобиване на това развитие. Напоследък аз обясних, че тези нови качества ще ни дадат едно проникновение в страната Шамбала, чрез което можем да се научим да разбираме значението и истинската природа на Христос, чието второ идване показва едно узряване на човешкото познание.

Говорейки общо, вековете на историята се повтарят, ала винаги по един нов начин. От Духовната Наука началото на Кали Юга се вижда като затваряне на портите към духовния свят. След като бе преминало първото хилядолетие на Кали Юга, се появява първата компенсация за загубата: в индивидуалността на Авраам, след неговото посвещение от Мелхиседек, става възможно за човешкото същество да познае Бога във външния свят чрез истинско проникновение и правилна преценка на разстилящия се наоколо външен свят като някакъв килим пред неговите сетива. С Авраам идва първото зазоряване на едно знание за това какво е един Аз-Бог, един Бог, свързан с човешката Аз-природа. Авраам осъзнавал, че зад явленията на света на сетивата имало нещо, което давало възможност на човешкото Аз да схваща себе си като капка от безкрайното, неизмеримо световно Аз.

Второто състояние на това откровение на Бога беше преживяно по времето на Мойсей, когато Бог се приближи към човека чрез елементите. В горящата къпина, в гърма и светкавицата на Синай Той разкри Себе си на човешките сетива и говори на човешкото най-вътрешно същество. Минава трето хилядолетие, през което знание за Бога прониква у човека, което хилядолетие е векът на Соломон, когато Бог разкри Себе си чрез символите на Храма, който Соломон съгради в Йерусалим. Така божественото откровение продължава на степени. Бог първо се разкри на Авраам като Аз-Бог или Яхве-Бог, след това на Мойсей в горящата къпина, в гърма и светкавицата и тогава на Соломон в символите на Храма.

Онова, което е главното в даден век повтаря себе си по-късно по обратен ред. Повратната точка е появяването на Христос Исус в Палестина. Онова, което непосредствено го предшествуваше по онова време, първо се появява; следователно първото хилядолетие след Христос е отново Соломонова епоха; духът на Соломон работи в най-добрите човешки същества от онова време, така че Мистерията на Голгота да може да проникне. В тези ранни векове след Христос Соломоновите символи може-

ха да бъдат тълкувани лесно и вътрешно от онези, които са могли да преживеят делото на Голгота най-дълбоко.

През второто хилядолетие след Христа можем да видим едно повторение на века на Мойсей. Онова, което Мойсей преживя външно, тогава се появява в мистицизма на хора като Екхарт, Йоханес Таулер и пр. Мистиците преживяват в своето вътрешно същество онова, което Мойсей бе преживял външно в горящата къпина, в гърма и светкавицата. Те говореха за това как Аз-Бог разкрива Себе си на тях, когато те се оттеглят у себе си, когато те възприемат вътре в собствените си души искрата на техния Аз, тогава Аз-Богът, Единствения Бог Яхве, разкрива себе си на тях. Такъв бе случаят с Таулер, който бе велик проповедник и който искаше да прави силни откровения. При него идва един обикновен човек, който се наричаше "Приятелят на Бога на Планините", за когото се смяташе, че щеше да стане ученик на Таулер. Вместо това той скоро стана учител на Таулер, след което Таулер беше в състояние да говори за Бога от своето вътрешно същество с такава сила, че някои ученици и слушатели се казва, че са падали на земята като мъртви, докато той е проповядвал. Това е възпоменание на събитията, които са ставали, когато Мойсей бе получил Закона на Синай. Вековете до наше време са били изпълнени от този дух. Сега обаче ние навлизаме в една епоха, която припомня и оживява века на Авраам, но в смисъла, че човешки същества се водят на далеч от света, достъпен за нашите физически сетива. Духът на Авраам ще повлияе на нашето знание, така че човешки същества ще се откажат от старата умственост, която складирваше само в сетивния свят. В контраст с Авраам обаче, за когото духът на Бога можеше да бъде намерен само в света на сетивата, сега вече ние ще израстем отвъд света на сетивата към духовния свят.

Макар че човешките същества нищо не са знаели за това в миналото, можем да кажем, че това не е попречило на нашата еволюция. Но през ерата, която сега приближава ще бъдем поставени в обстоятелства които ще изискват, щото човешките същества да вземат собствената си съдба в собствените си ръце. Необходимо ще бъде те да знаят как Христос ще бъде виждан в бъдеще. Вярна е легендата, че след събитието на Голгота Христос слезе при мъртвите в духовния свят, за да им занесе Словото на Спасението. Христовото събитие работи днес по същия начин. Следователно все едно е дали човек живее във физическия свят тук на земята или вече е преминал през смърт: ако той е придобил разбиране за Христовото събитие тук на земята, той може да го преживее в духовния свят. Това ще покаже, че човекът не е живял на тази земя без причина. Ако обаче едно лице пропусне да придобие разбиране за Хрис-

тос тук на земята, въздействията от събитията на Голгота ще отминат без следа през периода между смърт и ново раждане. Тогава той ще трябва да почака до следващото свое връщане на земята, до едно ново раждане, за да може да подготви себе си.

Човек не трябва да вярва, че Христос ще се появи в плът, както твърдят някои фалшиви учения, тъй като в този случай ще бъде невъзможно да се вярва в една прогресивна еволюция на човешките способности и ще трябва да кажем, че събитията се повтарят по съвсем същия начин. Обаче това не е случаят, те се повтарят, но на едни много по-високи равнища.

През следните векове често ще се обявява, че Христос ще се върне и отново ще разкрие себе си. Ще се появят фалшиви месии или Христосовци. Тези обаче, които са въоръжени с горните обяснения, с едно истинско разбиране на действителното появяване на Христос ще отблъсват такива твърдения. Знаещите, които могат да видят историята на последните векове в тази светлина, няма да бъдат нито учудени, нито развълнувани от появяването на такива месии. Като пример, това стана точно преди Кръстоносните походи, а също и в 17-тото столетие, когато един фалшив месия Шабатай Тцеви, се появи в Смирна. Поклонници се трупаха към него дори от Франция и Испания.

По онова време такова едно фалшиво вярване не направи голяма пакост. Сега обаче, когато човек с по-напреднали способности би трябвало да е в състояние да осъзнае, че е грешка да се вярва във второ идване на Христос в плът и че е вярно, че Той ще се появи в етерно тяло - сега вече е необходимо да се различават ясно такива неща. Едно объркване ще донесе сериозни последствия. Не трябва да се вярва в един претендент Христос, който ще се появи в плът, а само в един Христос, Който се явява в етерното тяло. Това невявяване ще вземе формата на една естествена интуиция, точно както сега посветеният преживява това събитие по специален начин.

И така ние приближаваме към един век, през който човек ще се усеща заобиколен не само от един физически сетивен свят, а също, според мярката на неговото познание, и от едно духовно царство. Водачът в това ново царство на духа ще бъде етерният Христос. Няма значение на какво религиозно общество или вяра хората принадлежат, след като веднъж са преживели тези факти, те ще разберат и приемат Христовото събитие. Християните, които фактически са преживели етерният Христос са може би в едно по-трудно положение, отколкото привържениците на други религии, и все пак те би трябвало да се постараят да приемат това Христово събитие по точно такъв неутрален път, както другите.

Фактически задачата на човека ще бъде да развие, особено чрез Християнството, едно разбиране за възможността да се навлезе в духовния свят независимо от никакви религии, а просто чрез силата на добрата воля.

Преди всичко в това би трябвало да ни помага Антропософията. Тя ще ни води в онази духовна страна, описана в древни тибетски писания като една далечна страна на феи, която означава духовния свят, страната Шамбала. Не в транс, но в пълно съзнание човек би трябвало да влезе в тази страна под водачеството на Христос. Даже и сега посветеният може и трябва често да отива в страната Шамбала, за да черпи от там нови енергии. По-късно други човешки същества също ще влизат в страната Шамбала. Те ще видят нейната блестяща светлина, както Павел видя над себе си светлината, която протичаше от Христос. Тази светлина ще потече към тях също. Портите на тази област на светлина ще се отворят за тях и през тях те ще влязат в святата страна Шамбала.

СЕДМА ЛЕКЦИЯ

ВРЪЩАНЕТО НА ХРИСТОС

Палермо, 15. 4. 1910 г.

Тъй като ние се срещаме тук за първи път днес, нека да поговорим за някои интимни въпроси на нашата Духовна Наука. Ще се занимаем с онова, което засяга еволюцията на човешката индивидуалност първоначално в общи линии, а следния път в подробности. Можем да разберем живота на един отделен индивид само когато знаем също епохата, в която той живее. Човешката душа еволюира през вековете като напредва от едно въплъщение към друго. Душевните способности днес не са същите, както в по-ранни времена. Човешките способности днес са достигнали точката, при която човешките същества могат да възприемат света на сетивата и да го обмислят вътрешно. Преди тази епоха бе напълно по-различно, защото човешките души все още притежаваха известно сънноподобно ясновидство, както би могло да се каже.

По онова време едно лице не би било способно да развие своето съзнание за себе, за своето Аз. Древното сънноподобно ясновидство трябваше най-напред да изчезне; човек трябваше да бъде ограничен до света на сетивата, за да бъде способен, посредством растяща способност за различаване на физическите външности, да достигне до съзнанието за своето собствено себе. В бъдеще той отново ще спечели онова ясновидство, което някога е имал и същевременно ще бъде в състояние да задържи своето собствено себе-съзнание.

Тази еволюция е напредвала бавно и непрекъснато; все пак ние можем

да покажем точния момент, когато започва съзнателното състояние за физическо-сетивно възприятие. Това беше годината 3101 преди появянето на Христос на земята. Дотогава е съществувало едно естествено ясновидство. След това то постепенно започна да изчезва и тъмната епоха, наречена по-малката Кали Юга започна, през която човешката душа не можеше вече да вижда в духовния свят.

Нека да си представим състоянието на човешките души в началото на тази тъмна епоха. При спомняне на изминали епохи човешката душа може да си каже "Нявга аз можех да виждам духовни същества; можех да виждам поне отчасти света, където древните Риши и Зороастър бяха учители и можех да слушам онези велики водачи и учители на древността; можех да слушам великите водачи, които ми говореха от мъдростта, която възниква от духовния свят". Това чувство обаче ставало все по-слабо в онези души.

Три хиляди години след започването на онази тъмна епоха възникна нова възможност за човешкото същество да свърже себе си с духовния свят. Тази възможност е във факта, че едно лице можеше да постигне обединение с духовния свят чрез своя Аз; т.е. възможно бе за него да възприеме духовния свят, макар че човешкото възприятие беше ограничено до сетивата. Чрез възплъщението на Христос възникна тази възможност. Всички други велики водачи се възплътяваха по такъв начин, че тяхното духовно същество се свързваше с едно астрално тяло. Когато се стараем да разберем същината на Бодисатвите, откриваме, че тяхната духовна част, която работи на земята, издига себе си в по-висши светове и бива свързвана само към астралното тяло. Само при Христос ние виждаме едно божествено-духовно същество в пряк контакт с едно физическо тяло. Това означава, че Азът на Христос бе напуснал неговите физическа, етерна и астрална обвивки и че Христос Самият се възплътил като Азът вътре в тези обвивки, така че Азът на всяко човешко същество да може да има връзка с Христос. В резултат виждаме, че в ранните епохи великите водачи на човечеството могат така да бъдат възприети, че човек може да достигне до едно разбиране за тяхната връзка с духовния свят само чрез картини. Сега обаче в контраст, цялата биография на Христос се състои от факти, които могат да се изразят във физическия свят. С други думи, Христовото събитие може да бъде схванато с нашия интелект, с нашия физически ум. Бог трябваше да слезе до физическия свят, защото човешката способност за възприятие не можеше вече да издига себе си над света на физическите сетива. По тази причина идва великото пророчество на Йоан Кръстителю, че разположението на човешката душа трябва да се промени, така че да се приближи царството

небесно.

В по-ранни времена човек можеше да приближи царството небесно до известна степен чрез човешкото ясновидство. Обаче вече човек трябваше да го намери в Самия Христос чрез средството на сетивата. За да може човечеството да не загуби своята връзка с духовния свят по време на тъмния век Кали Юга, Христос трябваше да слезе на физическото поле. Тъмният Век трая повече от 5000 г. Ние живеем през важното време в края на Кали Юга. От 1899 г. Тъмният Век, който започна в 3101 г. пр. Хр. вече изтече и оттогава насам известни способности на душата са започнали бавно да се развиват, които още не са били осъзнати и признати от човешката наука. През този наш ХХ в. нови способности на човешката душа постепенно ще еволюират в част от човечеството. Преди края на века например ще стане възможно да се вижда човешкото етерно тяло. Друга способност ще бъде да се гледа навътре и вижда, като че ли на сън, картината, прототипа на едно дело, което човек се готви да извърши. Някои лица, надарени по особен начин ще имат и друга опитност. Онова, което Павел преживя по пътя за Дамаск, което за него беше лична опитност, ще стане обща опитност за известно число хора. Може да се схване значението на това събитие в ХХ в. от следното. Павел можеше да научи за всичко, което се бе случило в Палестина, без да бъде променен от Савел в Павел. Неговото душевно състояние обаче беше такова, че той не можеше да бъде убеден, че Христос живя в мъжа от Назарет. При събитието по пътя за Дамаск той за първи път чрез своето ясновидско съзнание можа да каже: „Христос съществува!“. Хората, които ще преживеят събитието към Дамаск в ХХ столетие ще получат пряко знание за Христос. На тях не ще им е необходимо документно доказателство, за да признаят Христос, а ще имат пряко знание, каквото днес е възможно само за посветените. Всички способности, които днес могат да бъдат придобити посредством посвещение в бъдеще ще бъдат всемирни способности на човечеството. Това състояние на душата, това преживявано на душата в езотеризма се нарича "второто идване на Христос". Христос не ще бъде въплътен отново в едно физическо тяло, ала Той ще се появява в едно етерно тяло, както по пътя за Дамаск. Христос се въплъти на физическото поле, когато човечеството бе ограничено, само до физическото тяло. Днес можем да повторим думите на Йоан Кръстителя "Покайте се! защото царството небесно приближава". /"Променете разположението на душите си, така че вашите собствени способности да разтворят духовния свят за вас"/. Човешки същества с етерно ясновидство по този начин ще виждат Христос да се появява пред тях в едно етерно тяло. Способностите, които аз току-що описах

лежат като семена в душата. В бъдеще те ще бъдат развити и човек ще може да си казва, че съдбата на едно лице лежи до известна степен в собствените му ръце. Когато това етерно виждане се появи обаче ще бъде необходимо за хората да знаят значението на тези способности. Тогава не ще бъде възможно хората отново да изпаднат в материализъм, както правят това днес. Човек веднага няма да осъзнае способностите, когато се появят и онези, които ги притежават ще бъдат дори считани за болни или за заблудени от фантазии. Следователно мисията на Духовната Наука е да подготви човешките същества за разбирането на такива способности. Съобщавайки основната мъдрост на Духовната Наука това не е просто пожелание, а е необходима мярка за еволюцията на човечеството.

Това, което казваме често ще бъде повтаряно през идващите години обаче от жизнено значение е то да бъде правилно разбрано. Възможно е, щото материалистични тенденции да проникнат в Теософското Общество дори дотам, че някои ще вярват, че Христос ще вземе отново материално тяло, когато дойде. Ако това бъде случаят, може да се твърди, че човечеството не е направило никакъв прогрес през последните 2000 г. Преди 2000 г. Христос се появи във физическо тяло, за да бъде видян от физическите сетива. За бъдещото ясновидство Той ще се появи в едно етерно тяло. Посредством Духовната Наука ние подготвяме себе си да разберем многозначителната епоха пред нас. За да си антропософ не е достатъчно само да разбереш Антропософията теоретически; трябва да внесем чрез нея живот вътре в себе си. Ще бъде необходимо да наблюдаваме това велико събитие с абсолютна точност. Ще има амбициозни лица, които ще се опитат, въз основа на материалистичното направление на Антропософията днес, да извлекат преимущество за себе си, като се обявят, за Христос и ще намерят хора, които да им вярват. За истинския антропософ това ще бъде един изпит да въоръжи себе си срещу такива намерения и, вместо да унижи човешкото чувство по такъв начин, да го издигне до духовните светове. Онези, които разбират Антропософията по правилен начин ще кажат на тези фалшиви месии на 20-тото столетие: Вие сте обявили появяването на Христос на физическото поле, но ние знаем, че Христос ще прояви себе си само в етерна форма. Истинският антропософ ще очаква Христовото появяване пред висшите сетива. Едно лице трябва преди смъртта си да разбере истинското значение на това второ идване на Христос; тогава в живота между смърт и ново раждане това разбиране ще разтвори неговите духовни сетива. Онези, които не ще инат тези способности, които не са били в състояние на земята да разберат значението на второто Христово идване, ще трябва

ва да чакат едно ново въплъщение, за да бъдат в състояние да придобият това разбиране на физическото поле.

Ние живеем в крайно важна епоха. Трябва да охарактеризираме събитието на второто Христово идване, което ще бъде възприето от ясновиждащите човешки същества. Ние можем да охарактеризираме това събитие, като отправяме нашето внимание към космоса и като говорим за събитието, което приближава през нашите собствени дни. Това събитие е появяването на Халеевата комета, което е също един важен за проучване въпрос в Розенкройцерската теософия. Появяването на тази комета в свързано със събитията в духовния свят. Така както движенията на планетите, обикалящи около слънцето съответствуват на редовните събития в човешката еволюция, така появяването на една комета съответствува на влиянието, което противодействува на редовните събития. Розенкройцерското изследване е показало, че всяка комета влияе по особен начин върху човешката еволюция. Настоящата комета има за себе си специфично влияние силен импулс към материализъм. Всеки път, когато Халеевата комета се появява, става нов импулс към материализъм. Нейното появяване в 1759 г. съответствува с епохата на най-високото развитие на Волтерианството. Появяването и през 1835 г. съответствува с материализма на Молшод, Бюхнер и др. По същия начин през нашето време ще има един нов импулс към материализъм и външният знак на това е появяването на кометата. Онези, които се оставят да бъдат повлияни от нея, ще попаднат в най-дълбок материализъм.

Днес съществува не само този импулс, а има и друго едно влияние, което се стреми да повдигне човечеството до духовни висини. Това ще бъде наблюдавано от онези, които разбират знаците на времената. В макрокосмоса знакът за това влияние е фактът, че слънцето при пролетното равноденствие е влязло в знака на Риби. По времето, когато Христос се появи слънцето беше в знака Овен. Слънцето започна да влиза в този знак около 800-тата година преди Христос и бе доста навлязло в Овена по времето на събитието на Голгота. Сега вече слънцето е в знака Риби от няколко века. В близкото бъдеще то ще е толкова напреднало в този знак, че да бъде външният символ за появяването на Христос в етерното тяло. Следователно ще видите, че Антропософията не разправя на света теоретично учение, а че знаците на времената са ни дали задачата да обучаваме в Антропософия. На Запада тази задача е предвиждана от много векове от онези, които наричат себе си Розенкройцери. Сред Розенкройцерите се преподава едно Пето Евангелие, извън добре известните четири. Именно чрез това духовно Евангелие могат да бъдат разбрани другите четири и то ще бъде дадено на една част от човечеството

на 20-тото столетие, така както другите бяха дадени при физическото появяване на Христос. Онези, принадлежащи към Розенкройцерското движение, които ще имат ясно съзнание, ще разберат значението на това Пето Евангелие за човечеството.

Ако вие обърнете внимание на Розенкройцерската теософия, вашето усилие ще е в състояние да навлезе в духа на прогреса на човечеството, така че да стане възможно да разберете Христос, Който ще се появи в нова форма. Приближава времето, когато ще сме в състояние да познаем пряко Христос, дори ако, което не е вероятно, всички Евангелия като печатни документи бъдат загубени.

Човек може да говори за тези неща само в един кръг, където има известна подготовка, която е придобита не само чрез теоретично учене, но и чрез непрекъснато вдишване на въздуха на нашия групов живот. При общи лекции човек трябва да съблюдава известни граници, но в тази група ние вдишваме такъв въздух, че тези велики истини можаха да бъдат изговорени тази вечер. Нашите души обаче не би трябвало да бъдат задоволени само с изразяването на такива истини в думи, а би трябвало да придобият от тях силата за ежедневна работа, светлина, която ще протича ежедневно в обикновения им живот и сила за бъдещето. Човек трябва да става по-мъдър чрез истината, но трябва и с все повече кураж да говори за истината като за някаква духовна кръв, която желяем да накараме да протече в нашите чувства и воля.

КРАЙ НА ЧАСТ ПЪРВА